

Informacja z 15 marca 2023 r. o wnioskach z wyników testów diagnostycznych w zakresie poziomu przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego w Formule 2023, przeprowadzonych w marcu 2022 r. oraz w grudniu 2022 r.

W 2022 r. Centralna Komisja Egzaminacyjna i okręgowe komisje egzaminacyjne trzykrotnie udostępniły materiały egzaminacyjne (tj. arkusze egzaminacyjne, nagrania, zasady oceniania rozwiązań zadań), które uczniowie, przygotowujący się do egzaminu maturalnego w Formule 2023, oraz nauczyciele mogli wykorzystać. Egzamin w Formule 2023 zostanie przeprowadzony po raz pierwszy w maju 2023 r. i przystąpią do niego pierwsi absolwenci czteroletniego liceum ogólnokształcącego, którzy rozpoczęli kształcenie w LO we wrześniu 2019 r.

W 2023 r. i 2024 r. egzamin zostanie przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych¹, które stanowią ograniczony katalog wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Minister Edukacji i Nauki podjął decyzję o ograniczeniu wymagań sprawdzanych w zadaniach egzaminacyjnych, ponieważ w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 do egzaminu maturalnego będą przystępowali absolwenci, którzy część swojego kształcenia w I i II klasie szkoły ponadpodstawowej odbywali w warunkach stanu epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2, tj. realizowali zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Konieczne było zatem uwzględnienie skutków kształcenia w warunkach stanu epidemii i tym samym dostosowanie wymagań, warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego. Wszystkie materiały udostępnione uczniom i nauczycielom w 2022 r. były zgodne z wymaganiami egzaminacyjnymi.

Materiały egzaminacyjne udostępnione uczniom i nauczycielom w 2022 r. objęły:

- 1) w marcu 2022 r. – arkusze pokazowe z wszystkich przedmiotów na wszystkich poziomach, w tym arkusze dostosowane do potrzeb zdających z niepełnosprawnościami²
- 2) we wrześniu 2022 r. – testy diagnostyczne w zakresie poziomu przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego w Formule 2023 z przedmiotów obowiązkowych na poziomie podstawowym (język polski, matematyka, języki obce nowożytnie), w tym arkusze dostosowane do potrzeb zdających z niepełnosprawnościami³
- 3) w grudniu 2022 r. – testy diagnostyczne w zakresie poziomu przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego w Formule 2023 z wszystkich przedmiotów na wszystkich poziomach, w tym arkusze dostosowane do potrzeb zdających z niepełnosprawnościami⁴.

¹ Wymagania egzaminacyjne są określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 ([Dz.U. poz. 1246](#)).

² Materiały są dostępne na stronie <https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-maturalny-w-formule-2023/materiały-dodatkowe/arkusze-pokazowe-marzec-2022/>.

³ Materiały są dostępne na stronie <https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-maturalny-w-formule-2023/materiały-dodatkowe/arkusze-diagnostyczne-wrzesien-2022/>.

⁴ Materiały są dostępne na stronie <https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-maturalny-w-formule-2023/materiały-dodatkowe/10384-2/>.

Testy diagnostyczne udostępnione szkołom we wrześniu i w grudniu 2022 r. miały dwa podstawowe cele:

- 1) pomóc uczniom oraz ich nauczycielom określić wiadomości i umiejętności, które uczniowie już opanowali w stopniu zadowalającym, oraz wiadomości i umiejętności, które jeszcze wymagają doskonalenia przez uczniów
- 2) zapoznać uczniów z formułą egzaminu maturalnego, czyli kształtem arkuszy z poszczególnych przedmiotów i pracą z kartą odpowiedzi, a także dać im orientację co do czasu przeznaczanego na rozwiązanie zadań na egzaminie w maju 2023 r.

W szkołach, w których udostępnione materiały zostały wykorzystane do przeprowadzenia tzw. egzaminu próbnego, prace uczniów oceniali nauczyciele macierzystych szkół na podstawie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań udostępnionych uczniom i nauczycielom razem z arkuszami.

W marcu 2022 r. oraz w grudniu 2022 r. Centralna Komisja Egzaminacyjna i okręgowe komisje egzaminacyjne wykorzystywały opracowane materiały do przeprowadzenia **badania diagnostycznego** w zakresie poziomu przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego w Formule 2023 z przedmiotów obowiązkowych na poziomie podstawowym (język polski, matematyka, język angielski). Oprócz arkuszy do przeprowadzenia badania diagnostycznego eksperci CKE i OKE opracowali również:

- 1) ankiety dla uczniów dotyczące każdego z arkuszy wykorzystanych do przeprowadzenia badania w marcu i w grudniu
- 2) zestaw zadań kotwiczących – taki sam dla obu sesji badania – co pozwala na przeprowadzenie analizy umożliwiającej porównanie wyników zrównanych międzyczasowo.

Zadania w arkuszach diagnostycznych z każdego przedmiotu – zarówno w marcu, jak i w grudniu – rozwiązywali uczniowie tych samych oddziałów szkolnych. Po zakończeniu pracy z każdym arkuszem uczniowie odpowiadali na pytania ankiety – 2 w przypadku języka polskiego oraz 3 w przypadku matematyki i języka angielskiego. W każdej ankiecie jedno z pytań dotyczyło oceny ilości czasu przeznaczanego na wykonanie wszystkich zadań i sprawdzenie odpowiedzi.

W badaniu diagnostycznym – w każdym z terminów – uczestniczyło ogółem ok. 2 800 uczniów, odpowiednio, najpierw trzeciej (w marcu 2022 r.), a następnie czwartej (w grudniu 2022 r.) klasy liceum ogólnokształcącego z ok. 90 oddziałów w liceach na terenie kraju. Ponieważ w zdecydowanej większości w obu terminach w badaniu udział wzięli ci sami uczniowie, możliwe było zaobserwowanie postępów w poziomie ich przygotowania do egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych.

Zadania w arkuszach z poszczególnych przedmiotów rozwiązało:

	w marcu 2022 r.	w grudniu 2022 r.
• w przypadku języka polskiego:	2 808 uczniów	2 871 uczniów
• w przypadku matematyki:	2 752 uczniów	2 833 uczniów
• w przypadku języka angielskiego:	2 712 uczniów	2 769 uczniów.

Próba uczniów została dobrana na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej (SIO), tak by była w maksymalnym stopniu reprezentatywna dla krajowej populacji tegorocznych maturzystów – absolwentów 4-letniego liceum ogólnokształcącego – przystępujących do egzaminu maturalnego w Formule 2023 (Tabela 1.).

Tabela 1. Rozkłady procentowe płci i wielkości miejscowości, w której znajduje się szkoła, w próbie i w populacji

Zmienna	Wartości	Próba (<i>Diagnoza</i>)	Kraj (SIO)
Płeć	Kobieta	64	64
	Mężczyzna	36	36
Wielkość miejscowości, w której znajduje się szkoła	Wieś / Miasto do 20 tys. mieszkańców	21	20
	Miasto powyżej 20 tys. mieszkańców do 100 tys. mieszkańców	35	33
	Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	44	47

W Tabeli 2. przedstawiono podstawowe parametry statystyczne wyników testów diagnostycznych z poszczególnych przedmiotów w obu terminach przeprowadzania badania, tj. w marcu 2022 r. i w grudniu 2022 r.

Tabela 2. Parametry statystyczne wyników testów diagnostycznych z poszczególnych przedmiotów przeprowadzonych w marcu 2022 r. i w grudniu 2022 r.

Przedmiot	Sesja badania	Liczba uczniów	Parametry statystyczne (wyników wyrażonych w %)					Odsetek sukcesów
			Minimum	Maksimum	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe	
język polski	marzec 2022	2 808	0	88	37	36	18	64%
	grudzień 2022	2 871	0	95	50	50	19	85%
matematyka	marzec 2022	2 752	4	100	37	40	19	63%
	grudzień 2022	2 833	4	100	57	57	21	88%
język angielski	marzec 2022	2 712	3	100	83	74	23	93%
	grudzień 2022	2 769	12	100	93	85	19	98%

Dzięki zastosowaniu w obu sesjach badania diagnostycznego tego samego zestawu zadań kotwiczących możliwe było oszacowanie przyrostu wiadomości i umiejętności w zakresie badanym zadaniami z każdego przedmiotu pomiędzy marcem 2022 r. a grudniem 2022 r.⁵

W przypadku egzaminu z matematyki poziom wiadomości i umiejętności sprawdzanych w zadaniach arkuszy testów diagnostycznych wzrósł – pomiędzy marcem a grudniem 2022 r. – o 0,354 odchylenia standardowego. W literaturze dotyczącej przyrostów wiedzy przyjmuje się, że dodatkowy rok kształcenia przekłada się na wzrost poziomu umiejętności mierzonych standardowymi testami o około 1/3 odchylenia standardowego⁶. Oznacza to przyrost odpowiadający przyrostowi spodziewanemu w okresie nieco dłuższym niż jeden rok szkolny. Warto przy tym zwrócić uwagę, że wariancja zrównanych wyników wzrosła niemal pięciokrotnie, co wskazuje na zdecydowanie większe zróżnicowanie badanych osób w próbie grudniowej, niż miało to miejsce w próbie marcowej.

W przypadku egzaminu z języka polskiego poziom wiedzy i umiejętności sprawdzanych w zastosowaniu próbnym wzrósł – pomiędzy marcem a grudniem 2022 r. – o 0,213 odchylenia standardowego, co przekłada się odpowiednio na dwie trzecie roku szkolnego. Jest to przyrost mniejszy niż w przypadku matematyki, ale nadal większy niż spodziewany na podstawie bezwzględnego czasu pomiędzy oboma pomiarami. W przypadku języka polskiego wariancja wyników praktycznie się nie zmieniła.

⁵ Przyrosty wiedzy zostały oszacowane z wykorzystaniem częściowo międzyczasowo skalarnie niezmiennego modelu pomiarowego (*partial time scalar invariance model*) dla każdego z przedmiotów, tj.: matematyki, języka polskiego i języka angielskiego. Analizy zostały przeprowadzone w trzech krokach. W pierwszym przeprowadzona została eksploracyjna analiza czynnikowa w celu sprawdzenia, czy wszystkie zadania tworzą jeden czynnik. W drugim kroku zweryfikowana została międzyczasowa niezmiennosc pomiarowa zadań kotwiczących, a w ostatnim kroku częściowa międzyczasowa niezmiennosc pomiarowa całego egzaminu. Z przeprowadzonych analiz wynika, że zadania kotwiczące w każdym z przedmiotów funkcjonowały dokładnie tak samo w obu sesjach badania diagnostycznego (w marcu i w grudniu 2022 r.).

⁶ Hanushek, E.A. i Woessmann, L., (2020), *The economic impacts of learning losses*, OECD Education Working Papers No. 225, Paryż: OECD Publishing; <https://doi.org/10.1787/21908d74-en> (dostęp: 21 lutego 2023 r.).

W przypadku egzaminu z języka angielskiego poziom wiedzy i umiejętności sprawdzanych w zastosowaniu próbnym wzrósł – pomiędzy marcem a grudniem 2022 r. – o 0,366 odchylenia standardowego, co przekłada się na ponad rok nauki i jest podobny do wzrostu w matematyce. Wariancja wyników wzrosła 1,7 razy i jest to znacznie mniejszy wzrost zróżnicowania niż w przypadku matematyki.

Odpowiedzi udzielone przez uczniów biorących udział w badaniu diagnostycznym w obu terminach zostały ocenione przez egzaminatorów w okręgowych komisjach egzaminacyjnych. Odpowiedzi te zostały następnie przeanalizowane przez ekspertów CKE i OKE. Egzaminatorzy sprawdzający prace uczniów zostali poproszeni o sformułowanie – dla przyszłych maturzystów – rad wynikających z doświadczeń egzaminatorów podczas sprawdzania prac. Wnioski, jakie wypływają z przeprowadzonych analiz, oraz rady egzaminatorów przedstawiamy poniżej, osobno dla każdego przedmiotu.

Język polski na poziomie podstawowym

Arkusz z marca 2022 r. i arkusz z grudnia 2022 r. składał się z takiej samej liczby zadań – 17, w tym 6 zadań w teście *Język polski w użyciu*, 10 zadań w teście historycznoliterackim oraz 1 wypracowania. Łącznie za rozwiązanie zadań można było otrzymać 60 pkt, w tym 25 pkt za obie części testowe oraz 35 pkt za wypracowanie.

Mocne strony przyszłych maturzystów

	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
Link do arkusza	Arkusz 1: https://tiny.pl/wnsjk Arkusz 2: https://tiny.pl/wnsp3	Arkusz 1: https://tiny.pl/wnspg Arkusz 2: https://tiny.pl/wnsl9
Zadania/kryteria najłatwiejsze dla uczniów	<ul style="list-style-type: none">• 1 (87%)• 17_1.SFWP (85%)• 17_3c.Styl (72%)• 15 (66%)• 17_3b.Spójność (59%)• 7.1 (57%)• 7.2 (53%)	<ul style="list-style-type: none">• 17_1.SFWP (96%)• 17_3c.Styl (91%)• 10.1 (85%)• 5 (83%)• 11.1 (78%)• 1 (73%)• 17_3b.Spójność (69%)

Najłatwiejsze zadania w próbie marcowej to te, których poziom wykonania zaczyna się od 53%, a kończy na 87%, natomiast w próbie grudniowej najłatwiejsze zadania mają poziom wykonania od 69% do 96%, co oznacza, że większa populacja uczniów otrzymała wyższą punktację za wybrane zadania.

W obu próbach uczniowie dobrze opanowali umiejętności sprawdzane w kryteriach **wypracowania** wymienionych poniżej.

- **Spełnienie formalnych warunków polecenia (SFWP)** – jest to najważniejsze kryterium, bowiem jego spełnienie warunkuje otrzymanie jakichkolwiek punktów za wypracowanie. W marcu 85% uczniów spełniło wymagania określone w tym kryterium, w tym uwzględniło lekturę obowiązkową w swoim wypracowaniu, nie popełniło błędu kardynalnego, stworzyło wypowiedź argumentacyjną związaną z tematem wypracowania. W próbie grudniowej wskaźnik ten osiągnął 96%, co oznacza wzrost o 11 pkt proc. w stosunku do marca, przy czym najczęstszą przyczyną przyznawania 0 pkt w tym kryterium był brak pracy (na egzaminie próbnym uczeń w ogóle nie napisał wypracowania; w grudniu takich prac było ponad 80). Drugim co do liczności powodem przyznania przez egzaminatora 0 pkt w tym kryterium były błędy kardynalne (26 prac w grudniu). Pozostałe przyczyny – brak odwołania do lektury obowiązkowej, wypowiedź nieargumentacyjna – wystąpiły w mniej niż 10 pracach każda. Można zatem sformułować wniosek, że praktycznie wszyscy badani uczniowie wiedzieli, jakie są oczekiwania co do tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej, więc spełnienie formalnych warunków polecenia dla zdecydowanej większości z nich nie stanowiło problemu.

- **Styl** – w obu próbach (marcowej i grudniowej) umiejętność dostosowania stylu wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej, tu: oficjalnej, uczniowie opanowali na wysokim poziomie. W próbie marcowej wskaźnik osiągnął 72%, a w grudniowej – 91%, zatem nastąpił wzrost poziomu opanowania tej umiejętności o 19 pkt proc.
- **Spójność wypowiedzi** – podobnie jak w kryteriach wymienionych powyżej, tak i w spójności wypowiedzi nastąpił przyrost umiejętności w stosunku do próby marcowej o 10 pkt proc. (z 59% w marcu do 69% w grudniu). Spójność wypowiedzi świadczy o umiejętności tworzenia spójnego wewnątrz tekstu (łączenia zdań w spójną całość) oraz tworzenia tekstu w taki sposób, aby wstęp, część zasadnicza i zakończenie tworzyły całość myślową – spójny wywód logiczny.

Test Język polski w użyciu

- W próbie marcowej tylko jedno zadanie (zadanie 1.) na sześć okazało się dla uczniów łatwe (poziom wykonania – 87%). Sprawdzało ono **umiejętność odbioru tekstu kultury, odczytywania sensu tekstu**. Należy zatem uznać, że jest to umiejętność dobrze opanowana przez uczniów.
- W próbie grudniowej na sześć zadań dwa okazały się dla uczniów łatwe: zadanie 1. (poziom wykonania – 73%) oraz zadanie 5. (poziom wykonania – 83%). Oba zadania dotyczyły **porównania przytoczonych tekstów**. Większość uczniów właściwie odczytała informacje wyrażone wprost i pośrednio, wyciągnęła wnioski i dokonała porównania informacji zawartych w obu tekstach.

Test historycznoliteracki

- W arkuszu marcowym najłatwiejsze w tej części arkusza okazały się zadania: 7.1. (poziom wykonania – 57%), 7.2. (poziom wykonania – 53%) oraz 15. (poziom wykonania – 66%). Zadanie 7. oparte było na fragmencie *Księgi Koheleta* i wymagało rozpoznania problematyki fragmentu oraz jego interpretacji. Zadanie 15. natomiast wymagało rozpoznania toposów antycznych w przytoczonych trzech fragmentach współczesnych utworów poetyckich. Uzyskane wyniki świadczą, że ponad połowa uczniów dobrze zna literaturę i kulturę starożytną (Biblia i antyk grecki) oraz umie odczytać znaki kultury zawarte we współczesnych utworach literackich.
- W arkuszu grudniowym dwa zadania okazały się łatwe: 10.1. (poziom wykonania – 85%) oraz 11.1. (poziom wykonania – 78%). Przede wszystkim należy zauważyć, że wskaźniki łatwości zadań w arkuszu grudniowym są o ok. 25 pkt proc. wyższe od wskaźników najłatwiejszych zadań z próby marcowej. Wyniki zadania 10.1. świadczą o dobrej znajomości lektury obowiązkowej (*Dziady* cz. III) i umiejętności odczytania tekstów naukowych. Natomiast wyniki zadania 11.1. potwierdzają, że uczniowie w wysokim stopniu opanowali umiejętność odbioru tekstów kultury, w szczególności na poziomie odczytywania znaczeń dosłownych.

Słabe strony przyszłych maturzystów

	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
Link do arkusza	Arkusz 1: https://tiny.pl/wnsjk Arkusz 2: https://tiny.pl/wnsp3	Arkusz 1: https://tiny.pl/wnspq Arkusz 2: https://tiny.pl/wnsl9
Zadania/kryteria najtrudniejsze dla uczniów	<ul style="list-style-type: none"> • 16 (2%) • 11 (8%) • 14 (10%) • 17_4a.Zakres i poprawność środków językowych (11%) • 8 (15%) • 6 (16%) 	<ul style="list-style-type: none"> • 15 (7%) • 16 (15%) • 8.2 (21%) • 3 (22%) • 17_4a.Zakres i poprawność środków językowych (28%)

W obu próbach uczniowie słabo opanowali umiejętności sprawdzane w kryterium 4a *Zakres i poprawność środków językowych* w **wypracowaniu** – w próbie marcowej poziom wykonania wyniósł 11%, a w grudniowej – 28%. W diagnozie grudniowej 43% uczniów otrzymało 0 pkt w tym kryterium, co oznacza, że taki odsetek uczniów popełnił w wypracowaniu 18 lub więcej błędów językowych. Na liczbę uzyskanych punktów w tym kryterium wpływa zastosowany przez ucznia zakres środków językowych oraz ich poprawność. Uczniowie powinni zatem w warstwie **składniowej** posługiwać się różnymi pod względem celu i budowy rodzajami wypowiedzi oraz bogatą **leksyką** (np. używanie słownictwa dotyczącego pojęć abstrakcyjnych kluczowych dla rozważanego tematu, wykorzystanie synonimów, wykorzystanie odpowiedniej terminologii, wprowadzanie słownictwa porządkującego argumentację, stosowanie wyrażen komentujących)⁷. Zatem – mimo znaczącego wzrostu umiejętności w tym obszarze (o 17 pkt proc.) – zaleca się w procesie edukacji polonistycznej zwiększenie liczby ćwiczeń mających na celu rozwijanie kompetencji językowych uczniów. Przy czym na podstawie analizy wyników egzaminu maturalnego z języka polskiego z poprzednich lat można sformułować wniosek, że budowanie wypowiedzi poprawnej językowo było stosunkowo trudnym zadaniem również dla poprzednich roczników zdających. Poprawność językowa stanowi też „piętę Achillesową” młodzieży przystępującej do egzaminu ósmoklasisty. Prawdopodobnie ta dotyczy nie tylko języka polskiego, ale także języków obcych (por. *Komentarz* dotyczący wyników diagnoz z języka angielskiego w tym komunikacie).

⁷ Zob. przygotowane materiały dodatkowe: *Zakres i poprawność środków językowych*, https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/materiały_dodatkowe/20230111_Materia%C5%82%20dodatkowy%2015_Zakres%20i%20poprawno%C5%9B%C4%87%20%C5%9Brodk%C3%B3w%20j%C4%99zykowych.pdf oraz *Wybrane błędy logiczno-językowe*, http://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/materiały_dodatkowe/20230112_Materia%C5%82%20dodatkowy%2016_Wybrane%20b%C5%82%C4%99dy%20logiczno-j%C4%99zykowe.pdf.

Test *Język polski w użyciu*

- W próbie marcowej tylko jedno zadanie testu *Język polski w użyciu* miało niskie parametry łatwości – było to zadanie 6. sprawdzające umiejętność redagowania **notatki syntetyzującej** (poziom wykonania – 16%). Natomiast w próbie grudniowej wyniki zadania 6. okazały się znacznie wyższe – poziom wykonania wyniósł 39%.
- W próbie grudniowej tylko jedno zadanie testu *Język polski w użyciu* było dla uczniów bardzo trudne – zadanie 3. (poziom wykonania – 22%). Ten wskaźnik wynikał z pominięcia przez uczniów części polecenia – uczniowie dokonywali właściwego rozstrzygnięcia, ale pomijali konieczność uwzględnienia środków językowych zastosowanych przez autorkę.

Test historycznoliteracki

- W teście historycznoliterackim zarówno w próbie marcowej, jak i w próbie grudniowej najniższe parametry łatwości miały zadania sprawdzające znajomość problematyki utworów literackich, w tym lektur obowiązkowych, z literatury współczesnej, które najprawdopodobniej nie zostały jeszcze omówione na lekcjach. W próbie marcowej zadania te dotyczyły opowiadania Tadeusza Borowskiego (zadanie 14.) oraz plakatu odnoszącego się do *Tanga* Sławomira Mrożka (zadanie 16.). Poziom wykonania tych zadań wyniósł odpowiednio – 10% i 2%). Z kolei w próbie grudniowej były to zadania dotyczące *Miejsca* Andrzeja Stasiuka (zadanie 15. – poziom wykonania 7%) i wiersza Stanisława Barańczaka (zadanie 16. – poziom wykonania 15%).
- W próbie marcowej uczniowie uzyskali najslabsze wyniki w 4 zadaniach w teście historycznoliterackim: w omówionych wyżej zadaniach 14. i 16., a także w zadaniu 8. (poziom wykonania – 15%), dotyczącym *Trenów* Jana Kochanowskiego, oraz w zadaniu 11. (poziom wykonania – 8%), dotyczącym *Dziadów* części III.
- W próbie grudniowej uczniowie mieli problem z 3 zadaniami: dwoma z literatury współczesnej (zadanie 15. i 16.), omówionymi wyżej, oraz jednym z literatury baroku (zadanie 8.2., poziom wykonania – 21%). Zadanie 8.2. wymagało od uczniów wypisania dwóch przykładów peryfrazy z wiersza Mikołaja Sępa-Szarzyńskiego. Umiejętność rozpoznawania peryfrazy w utworze literackim wynika bezpośrednio z wymagań egzaminacyjnych.

Uzyskane w obu badaniach wyniki wskazują, że arkusz wykorzystany do przeprowadzenia diagnozy w grudniu okazał się dla uczniów łatwiejszy. Dane pokazują wyraźną różnicę w wynikach pomiędzy arkuszem marcowym a grudniowym – znacznie więcej jest zadań, w których uczniowie uzyskali powyżej 90% punktów oraz zdecydowanie wyższe wyniki w zadaniach, które okazały się najtrudniejsze.

Informacje pozyskane z ankiety

Po zakończeniu pracy z arkuszem uczniowie⁸ odpowiadali na dwa pytania z ankiety:

- jak trudne było dla nich dane zadanie
- czy na rozwiązanie zadań i sprawdzenie odpowiedzi było wystarczająco dużo czasu.

	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
Link do arkusza	Arkusz 1: https://tiny.pl/wnsjik Arkusz 2: https://tiny.pl/wnsp3	Arkusz 1: https://tiny.pl/wnspq Arkusz 2: https://tiny.pl/wnsl9
Zadania, które uczniowie ocenili jako najłatwiejsze (największy łączny odsetek wskazań „bardzo łatwe” lub „łatwe”)	<ul style="list-style-type: none">• 13 (79%)• 1 (77%)• 2 (59%)• 7.1 (55%)• 15 (51%)• 12 (50%)	<ul style="list-style-type: none">• 1 (53%)• 10.1 (52%)• 11.1 (52%)• 5 (50%)
Zadania, które uczniowie ocenili jako najtrudniejsze (największy łączny odsetek wskazań „bardzo trudne” lub „trudne”)	<ul style="list-style-type: none">• 16 (90%)• 11 (89%)• 6 (78%)• 10.1 (77%)• 17 (74%)	<ul style="list-style-type: none">• 15 (96%)• 16 (91%)• 6 (84%)• 3 (83%)• 8.2 (82%)• 17 (81%)

Wyniki ankiet wskazują na dość dużą różnicę pomiędzy odczuciami uczniów dotyczącymi trudności poszczególnych zadań a rzeczywistym poziomem ich trudności. Co ciekawe – pomimo tego, że wyniki grudniowej sesji są znacznie wyższe – uczniowie mniej zadań ocenili jako łatwe / bardzo łatwe, a więcej jako trudne / bardzo trudne. Może to świadczyć o tym, że udział w próbie grudniowej miał dla nich większe znaczenie.

Za zadania łatwe uczniowie uznali głównie zadania dotyczące typowych motywów i środków stylistycznych. Z kolei za zadania trudne – notatkę syntetyzującą, wypracowanie, zadania wymagające interpretacji i zestawienia dwóch utworów literackich oraz zadania wymagające wskazania bardziej skomplikowanych środków stylistycznych, nieomawianych na etapie szkoły podstawowej (peryfraz). Jako trudne uczniowie wskazywali także zadania dotyczące lektur, których – przed przeprowadzeniem badania diagnostycznego – większość z nich zapewne nie omawiała jeszcze na lekcjach języka polskiego.

⁸ Ankietę dotyczącą arkusza z języka polskiego wypełniło: (1) w marcu – 2 780 uczniów (99% wszystkich, którzy wzięli udział w badaniu diagnostycznym z języka polskiego w marcu 2022 r.); (2) w grudniu – 2 862 uczniów (99,7% wszystkich, którzy wzięli udział w badaniu diagnostycznym z języka polskiego w grudniu 2022 r.). Warto jednak odnotować, że liczba uczniów, którzy udzielili odpowiedzi na poszczególne pytania w ankiecie, była różna. Dla przykładu w badaniu grudniowym 529 (18,4%) uczniów nie udzieliło żadnej odpowiedzi na pytanie 2., dotyczące opinii na temat ilości czasu na rozwiązanie zadań i sprawdzenie odpowiedzi. Dane pozyskane z ankiet, przedstawione w tabelach, obejmują *wyłącznie* uczniów, którzy udzieliili odpowiedzi na dane pytanie ankiety.

Powiązanie subiektywnej oceny trudności zadań dokonanej przez uczestników badania z uzyskanymi wynikami wskazuje, że im zadanie było oceniane przez uczniów jako trudniejsze, tym niższą miało łatwość.

Zebrane za pomocą ankiet informacje dotyczące uczniowskiej percepcji czasu przeznaczonego na rozwiązanie całego arkusza przedstawiono w poniższych tabelach.

<i>Na wykonanie wszystkich zadań było...</i>	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
zbyt dużo czasu. Wykonałem(-am) wszystkie zadania, sprawdziłem(-am) odpowiedzi i jeszcze zostało mi trochę czasu.	8%	4%
wystarczająco dużo czasu. Wykonałem(-am) wszystkie zadania i zdążyłem(-am) sprawdzić odpowiedzi.	68%	64%
zbyt mało czasu. Wykonałem(-am) wszystkie zadania, ale zabrakło mi czasu na sprawdzenie odpowiedzi.	18%	26%
zdecydowanie zbyt mało czasu. Nie zdążyłem(-am) wykonać wszystkich zadań.	6%	6%

Z odpowiedzi uczniów udzielonych w ankietach wynika, że czas przeznaczony na rozwiązanie zadań był wystarczający. W obu sesjach jedynie ok. 6% uczniów stwierdziło, że na rozwiązanie wszystkich zadań było zdecydowanie za mało czasu.

Co ciekawe, średnio najlepsze wyniki mieli ci uczniowie, którzy ocenili, że czasu było zbyt mało – uzyskali średnio 52% punktów. Wynikiem tym nie różnili się od tych, którzy zadeklarowali, że czasu było wystarczająco dużo (wynik średni – 49%), oraz deklarujących, że czasu było zdecydowanie zbyt mało (wynik średni – 48%). W sposób istotny statystycznie mniej punktów zdobyli ci uczniowie, którzy zadeklarowali, że czasu było zbyt dużo (wynik średni – 47%).

W diagnozie grudniowej mniejszy był udział osób deklarujących, że czasu było zbyt dużo lub wystarczająco dużo, a zwiększył się udział tych, którzy ocenili, że czasu było zbyt mało lub zdecydowanie zbyt mało. Biorąc pod uwagę wzrost poziomu umiejętności obserwowany w wynikach zrównanych pomiędzy diagnozami, można przypuszczać, że uczniowie byli bardziej zaangażowani w wykonanie zadań w próbie grudniowej.

Rekomendacje dla uczniów opracowane przez egzaminatorów sprawdzających prace podczas badania diagnostycznego

Na podstawie prac ocenionych podczas badania diagnostycznego w grudniu, egzaminatorzy przygotowali następujące wskazówki dla uczniów, którzy będą przystępować do egzaminu w maju.

1. Lektury obowiązkowe

- 1) Przypomnij sobie **treść i problematykę lektur** – przede wszystkim obowiązkowych. Pozwoli Ci to:
 - a) dobrze poradzić sobie z zadaniami **na egzaminie ustnym** (bez konieczności uczenia się na pamięć zagadnień opracowywanych przez innych)
 - b) zrozumieć i udzielić poprawnych odpowiedzi na zadania **w teście historycznoliterackim**
 - c) funkcjonalnie nawiązywać do różnych utworów w wypracowaniu
 - d) uniknąć błędów rzeczowych.
- 2) **Opracuj listę motywów**, które są obecne w danej lekturze, dzięki temu łatwiej będzie Ci dobrać lekturę do problemu określonego w temacie wypracowania.

2. Część testowa arkusza egzaminacyjnego

- 1) Czytaj uważnie treść zadań i poleceń.
- 2) **Podkreśl, zakreśl lub w inny sposób zaznacz sobie w poleceniu wszystkie te elementy, które trzeba uwzględnić w odpowiedzi**, aby była ona poprawna i pełna. Niektóre pytania wskazują na konieczność dokonania kilku czynności czy też działań, odwołania się, np. do dwóch zamieszczonych w arkuszu tekstów lub ich fragmentów. Poniżej znajduje się przykład polecenia, w którym kolorami oznaczono jego wszystkie istotne elementy.

3.	Zadanie 3. (0–1)
0–1	Zgodnie z tekstem Katarzyny Kutyłowskiej, z dokumentów dotyczących polityki językowej w Europie wynika przekonanie o wielojęzyczności jako fundamencie do zbudowania prawdziwie zjednoczonej Europy . Czy w akapicie 1. i 2. tego tekstu wyrażono sceptyczny czy entuzjastyczny stosunek do tego przekonania?
	W uzasadnieniu uwzględnij również środki językowe zastosowane przez autorkę.

Oznaczenia kolorów:

Zielony – wybrane zagadnienie z tekstu, stanowiące podstawę do sformułowania polecenia.

Żółty – problem do rozwiązania.

Czerwony – informacje o działaniach koniecznych do wykonania.

Niebieski – dodatkowy warunek zadania.

- 3) Nie musisz pisać wszystkiego, o czym wiesz na dany temat – **odpowiadaj na pytanie, które zostało Ci postawione**.
- 4) Do napisania **notatki syntetyzującej** mogą się okazać przydatne odpowiedzi do zadań, które rozwiązywałeś(-aś) wcześniej.

3. Wypracowanie

- 1) Wybierz temat, który **rozumiesz i do którego potrafisz dobrać** odpowiednią lekturę obowiązkową i inny utwór literacki.
- 2) Wybieraj te **lektury obowiązkowe**, które dobrze znasz. Pamiętaj, że nieznanostwo losów głównych bohaterów lub nieznanostwo głównych wątków utworów może się przyczynić do powstania błędu kardynalnego, co oznacza, że za wypracowanie możesz otrzymać 0 pkt.
- 3) **W argumentacji** dbaj o **funkcjonalność** omawianych utworów. **Nie streszczaj lektur i innych tekstów literackich**. Czasami przywołanie szczegółowych informacji dotyczących danego wątku lektury jest konieczne, ale pamiętaj, że wypracowanie ma zawierać przede wszystkim **analizę tekstów**. Odwołania do utworów literackich redaguj w ścisłym związku z problemem zawartym w temacie.
- 4) W swoim wypracowaniu przywołaj dwa **konteksty**. Konteksty służą pogłębieniu interpretacji tekstów głównych, wzbogaceniu Twojej pracy odnośnie zagadnienia sformułowanego w temacie – szukaj więc trafnych nawiązań historycznych, filozoficznych, mitologicznych, biblijnych itp. Korzystaj ze swojej wiedzy dotyczącej danego zagadnienia. **Pamiętaj, że inny utwór literacki, film, obraz, muzyka, piosenka, komiks, powieść graficzna też może być kontekstem⁹**.
- 5) Rozwijając temat wypracowania, unikaj mnożenia przywoływanych i pobieżnie omawianych utworów.
- 6) Pamiętaj, aby Twoje wypracowanie stanowiło **spójną całość**, a wstęp, część zasadnicza i zakończenie były ze sobą logicznie powiązane.
- 7) Zrób **korektę językową** każdej udzielonej przez Ciebie odpowiedzi – eliminując błędy językowe, sprawiasz, że Twoja odpowiedź staje się w pełni komunikatywna, dzięki czemu egzaminator nie będzie miał wątpliwości, czy ją rozumie i czy jest ona poprawna.

⁹ Również w wypowiedzi wygłaszanej podczas **części ustnej** egzaminu kontekstem może być inny utwór literacki, film, obraz, muzyka, piosenka, komiks, powieść graficzna, wydarzenie historyczne, koncepcja społeczna itd.

- 8) Pamiętaj, że **o jakości wypracowania nie świadczy jego długość**. Można napisać krótką pracę, która zostanie oceniona na bardzo wysoką, nawet maksymalną liczbę punktów (trzy przykłady takich prac podajemy poniżej)¹⁰. Można też napisać pracę składającą się z wielu słów, w której nie będzie zawarta wartościowa treść. **Unikaj pustosłowa!** Pamiętaj, że wypracowanie **nie musi być perfekcyjne**, abyś mógł/mogła otrzymać za nie bardzo wysoką liczbę punktów.

Przykładowe wypracowanie nr 1

Różne postawy ludzi wobec własnych błędów.

W pracy odwołaj się do:

- wybranej lektury obowiązkowej – utworu epickiego albo dramatycznego
- innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki
- wybranych kontekstów.

Błędy rzeczowe, błędy w kompozycji			Błędy językowe (w tym stylistyczne), ortograficzne i interpunkcyjne
_____	1	Człowiek w ciągu swojego życia popełnia wiele błędów, bo, jak	_____
_____	2	mówi znane powiedzenie, <i>błądzić jest rzeczą ludzką</i> . Postępowanie,	_____
_____	3	które prowadzi do złych skutków, nieraz wynika z niewłaściwego	_____
_____	4	rozpoznania sytuacji, innym razem z lekkomyślności lub jest	_____
_____	5	świadomym wyborem człowieka. Tak jak różne są przyczyny	_____
_____	6	błądzenia, tak różne są postawy ludzi wobec popełnionych błędów.	_____
_____	7	Niektórzy potrafią niewłaściwe postawy naprawić, tak jak bohater	_____
_____	8	„Potopu” Henryka Sienkiewicza – Andrzej Kmicic, który nieświadomie	_____
_____	9	dopuścił się zdrady ojczyzny. Znalazł się on w bardzo trudnej sytuacji,	_____
_____	10	ponieważ przysięgał na krucyfiks wierność zdrajcy Radziwiłłowi, nie	_____
_____	11	mając świadomości jego złych intencji, ale gdy tylko je zrozumiał, gdy	_____
_____	12	uświadomił sobie popełniony błąd, zrobił wszystko, by odkupić winy.	_____
_____	13	Nie było mu łatwo, ponieważ imię zdrajcy do niego <u>przyłgło</u> , ale nie	jęz
_____	14	poddał się – jako Babinicz służył ojczyźnie, m. in.: walczył w obronie	_____
_____	15	Jasnej Góry, uratował króla Jana Kazimierza. Dzięki tej postawie	_____

¹⁰ Aby uzyskać maksymalną liczbę punktów, wypracowanie **musi być na temat**; odwołania do tekstów literackich – w tym lektury obowiązkowej – oraz przywołane konteksty **muszą być funkcjonalne wobec tematu**; argumentacja **musi być bogata**; wypowiedź **musi świadczyć o erudycji zdającego**, tj. o trafnym wykorzystaniu wiedzy przedmiotowej; praca musi być wolna od błędów rzeczowych. Wypracowanie nie musi być bezbłędne językowo – możesz uzyskać maksimum punktów za kryteria związane z jakością języka w wypracowaniu, nawet jeżeli w pracy popełnisz **5 błędów językowych, 1 błąd ortograficzny, 8 błędów interpunkcyjnych**, a dodatkowo w pracy będą usterki w spójności, stylu i strukturze (ogółem może to być nawet **17 różnego rodzaju usterek!**). **KLUCZOWE** jest to, co masz do powiedzenia – Twoje stanowisko, Twoja opinia, Twoja argumentacja. Liczy się treść pracy. Pamiętaj jednak, że egzamin ma ograniczony czas trwania. Może się wydawać, że 240 minut (4 godziny zegarowe) to bardzo dużo, ale przy 3 częściach arkusza umiejętność rozłożenia czasu na wykonanie poszczególnych zadań jest kluczowa. Zaplanuj pracę podczas egzaminu w taki sposób, aby zostawić sobie czas na sprawdzenie rozwiązań zadań, w szczególności wypracowania, pod względem zawartości merytorycznej i poprawności językowej. Weryfikowanie własnych decyzji poprawnościowych, wykorzystanie wiedzy o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonywanie korekty tekstu własnego oraz stosowanie kryteriów poprawności językowej to jedne z zasadniczych kompetencji w zakresie rozwijania umiejętności pisania określonych w podstawie programowej i wymaganiach egzaminacyjnych. Pośrednio są one właśnie sprawdzane w przypadku m.in. Twojego wypracowania.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLİK
		9	10	11	12	13	14	15	16	0	15	

Uzasadnienie oceny:

Zdający:

- w pełni funkcjonalnie wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej z poziomu podstawowego (*Potop* Henryka Sienkiewicza) oraz innego utworu literackiego – piosenki Ryszarda Riedla *Modlitwa III*; pamiętał o temacie i za pomocą logicznie poprawnych argumentów oraz trafnych, funkcjonalnie wykorzystanych przykładów dowiódł różnorodności postaw ukazanych bohaterów wobec popełnionych błędów
- funkcjonalnie wykorzystał konteksty:
 - kontekst biograficzny – nawiązanie do życia Ryszarda Riedla wzbogaca wywód poświęcony utworowi *Modlitwa III*
 - kontekst kulturowy – odwołanie do filmu *Elvis* pogłębia sens analizowanego problemu, wzbogaca wywód – zdający obok bohaterów mających świadomość popełnianych błędów ukazuje postać, która do własnych błędów się nie przyznawała
- przedstawił rzeczową, popartą trafnymi przykładami argumentację, ukazując zróżnicowane postawy ludzi błędzących
- nie popełnił błędów rzeczowych.

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

Uzasadnienie oceny:

Zdający elementy treściowe wypowiedzi zorganizował problemowo, ukazując kolejno bohaterów:

- mających świadomość błędów i odkupujących je
- mających świadomość błędów, ale bezsilnych wobec nich
- nieprzyznających się do błędów, wypierających je.

Wywód zakończył trafnym podsumowaniem.

W pracy jest 1 usterka (dopuszczalna na maksymalną liczbę punktów) w zakresie struktury akapitów.

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności	0	1	2	3
		1	0	1	2	3

Uzasadnienie oceny:

Praca zawiera 1 błąd w spójności.

3c	Styl wypowiedzi	0	1

Uzasadnienie oceny:

Styl wypowiedzi jest stosowny.

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych	0	1	2	3	4	5	6	7
		3	3 3 3 2 2 1	3 2 1	3 2 1	3 2 1	3 2 1	3 2 1	3 2 1	2A 1B

Uzasadnienie oceny:

Szeroki zakres środków językowych. Składnia i leksyka są zróżnicowane. W pracy występują cztery różne struktury składniowe (zdanie pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone, zdanie z wtrąceniem). Terminologia jest precyzyjna, np. *frontman*, *menażer*, *krucyfiks*.

W pracy występują 3 błędy językowe:

- *przylgło* – powinno być: *przylgnęło* (błąd fleksyjny)
- *jest świadectwem na to* – powinno być: *jest świadectwem czegoś* (błąd frazeologiczny)
- *podjąć o jego naprawienie walkę* – konstrukcja niepoprawna pod względem szyku (błąd składniowy)

Powtórzenia słowa *błąd* w różnych formach gramatycznych nie jest błędem, ponieważ to słowo kluczowe dla tematu.

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0	1	2
		1			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występuje 1 błąd ortograficzny.

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0	1	2
		3			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występują 3 błędy interpunkcyjne.

Łączna liczba punktów: 34

35	bliskich w imię wiary, która wymaga wyrzeczeń. Taką drogą podążali	
36	średniowieczni święci – asceci, tacy jak bohater „Legandy o św.	
37	Aleksym”, który w noc poślubną porzucił żonę i robił wszystko, by	
38	zbliżyć się do Boga: nieustannie się modlił, rozdał swój majątek	
39	biednym, unikał sławy. Umartwiał też swoje ciało – przez szesnaście	
40	lat leżał pod schodami rodzinnego domu, gdzie wylewano na niego	
41	pomyje. Pod wpływem miłości do Boga zrezygnował	
42	z małżeńskiego szczęścia i z posiadania dóbr ziemskich.	
43	Powyższe rozważania każą zastanowić się nad istotą	
44	poświęcenia się ważnym, wyższym celom, takim jak ratowanie	
45	ojczyzny, walka ze złem, ^x czy służba Bogu. Wszyscy wymienieni	int
46	bohaterowie nie tylko zrezygnowali ze szczęścia własnego, ale	
47	swoimi wyborami przyczynili się do cierpienia kobiet, które ich	
48	kochały. Aldona, żony Chrisa oraz św. Aleksego zostały pozbawione	
49	szczęścia przez idee, którym pozostali wierni ich mężowie.	
	[425 wyrazów]	

Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.							
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	Błąd kardynalny.	Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

Uzasadnienie oceny:

Wypracowanie spełnia formalne warunki polecenia:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- znajduje się w nim odwołanie do dwóch lektur obowiązkowych z poziomu podstawowego (*Konrad Wallenrod* Adama Mickiewicza i *Legenda o św. Aleksym*)
- dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLIK
		9	10	11	12	13	14	15	16	0	16	

Uzasadnienie oceny:

Zdający:

- w pełni funkcjonalnie wykorzystał znajomość dwóch wybranych lektur obowiązkowych z poziomu podstawowego (*Konrad Wallenrod* Adama Mickiewicza i *Legenda o św. Aleksym*) – w wywodzie skupił się na ukazaniu motywacji i działań bohaterów, których postawy dowodzą poświęcenia szczęścia rodzinnego i miłości w imię wyższych celów (nie zapomniał o założeniu sformułowanym we wstępie)
- funkcjonalnie wykorzystał konteksty:
 - kontekst w postaci wtrąconej w zdanie informacji: odniesienie do Zawiszy Czarnego wzbogaca wywód poświęcony Konradowi Wallenrodowi – zdający podkreślił różnice między rycerzami, by wyeksponować dramat Konrada Wallenroda podejmującego nieetyczny sposób walki
 - kontekst wydzielony akapitem – odwołanie do filmu *Snajper* pogłębia sens

analizowanego problemu, wzbogaca wywód o przykład bohatera, który, służąc dobru, utracił możliwość bycia szczęśliwym

- przedstawił rzeczową, popartą trafnymi przykładami argumentację, wskazując, że dla niektórych idee są ważniejsze niż osobiste szczęście
- wykazał się erudycją (np. nawiązanie do etosu rycerskiego, ascezy)
- nie popełnił błędów rzeczowych.

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

Uzasadnienie oceny:

Zdający elementy treściowe wypowiedzi zorganizował problemowo, ukazując kolejno bohaterów poświęcających szczęście rodzinne, osobiste, takim ideom, jak: miłość do ojczyzny, walka ze złem, miłość do Boga. Wywód został zakończony trafnym podsumowaniem.

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności				
		0	0	1	2	3

Uzasadnienie oceny:

W pracy nie ma błędów w spójności.

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	-----------------	---	---

Uzasadnienie oceny:

Styl wypowiedzi jest stosowny.

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych																							
		3	0	1	2	3	4	5	6	7															
		3	3	3	2	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	2A	1B	
			H	G	F	H	G	H	E	F	G	D	E	F	C	D	E	B	C	D	A	B	C		

Uzasadnienie oceny:

Szeroki zakres środków językowych. Składnia i leksyka są zróżnicowane. W pracy występują cztery różne struktury składniowe (zdanie pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone, zdanie z wtrąceniem). Słownictwo jest precyzyjne.

Zdający popełnił 3 błędy językowe, w tym błąd stylistyczny polegający na powtórzeniu wyrazu. Inne powtórzenia w pracy są zabiegiem celowym, co wynika z wywodu, bądź dotyczą słów kluczowych – związanych z tematem.

4b	Poprawność ortograficzna	<i>Liczba błędów ortograficznych</i>			
		1	0	1	2

Uzasadnienie oceny:

W pracy występuje 1 błąd ortograficzny.

4c	Poprawność interpunkcyjna	<i>Liczba błędów interpunkcyjnych</i>			
		4	0	1	2

Uzasadnienie oceny:

W pracy występują 4 błędy interpunkcyjne.

Łączna liczba punktów: 35

Przykładowe wypracowanie nr 3

Słowa – czyny. Co stanowi fundamenty zaufania?

W pracy odwołaj się do:

- wybranej lektury obowiązkowej – utworu epickiego albo dramatycznego
- innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki
- wybranych kontekstów.

Błędy rzeczowe, błędy w kompozycji		Błędy językowe (w tym stylistyczne), ortograficzne i interpunkcyjne
_____	1 Drodzy Koledzy! Drogie Koleżanki!	_____
_____	2 Jakże ważne w naszym życiu jest zaufanie do innych ludzi – bez	_____
_____	3 niego trudno byłoby żyć. Niejednokrotnie zastanawiamy się jednak,	_____
_____	4 komu możemy zaufać, czy fundamentem zaufania są słowa✓ czy	int
_____	5 czyny? To <u>pytanie trudne do rozstrzygnięcia</u> . Pytanie, na które	jęz
_____	6 spróbujemy dziś znaleźć odpowiedź.	_____
_____	7 Jedni powiedzą, że to czyny budują zaufanie, one dowodzą	_____
_____	8 wartości człowieka. Sięgnijmy zatem do literatury. Gdyby Andrzej	_____
_____	9 Kmicic z „Potopu” Henryka Sienkiewicza zapewniał o swym	_____
_____	10 patriotyzmie, gdyby deklarował, że został oszukany przez Radziwiłła	_____
_____	11 i zapewniał, że jest dobrym człowiekiem, który zbłądził – nikt by mu	_____
_____	12 nie uwierzył. Nikt nie uwierzyłby hulace, który spalił Wołmontowicze!	_____
_____	13 Bohater wiedział, że jedyną drogą do odzyskania dobrego imienia	_____
_____	14 i zaufania innych są czyny. Przybrał więc fałszywe nazwisko i jako	_____
_____	15 Babinicz zaangażował się w sprawy ojczyzny, walczył w obronie	_____
_____	16 Jasnej Góry, wysadził <u>szweckie</u> działą, był przypalany ogniem,	ort
_____	17 cierpiał dla ojczyzny i ryzykował życie dla króla. Czynami dowiódł, że	_____
_____	18 jest patriotą, że rozumie swoje błędy i umie je naprawić, więc udało	_____
_____	19 mu się odzyskać zaufanie innych.	_____
_____	20 Czy jednak zawsze – Koledzy i Koleżanki – czyny są dowodem	_____
_____	21 dobrych intencji? Simon – bohater filmu dokumentalnego „Oszust	_____
_____	22 z Tindera” – był przemiły dla kobiet, obsypywał je hojnymi	_____
_____	23 prezentami, zapraszał na wystawne obiady prywatnymi odrzutowcami	_____
_____	24 – wszystko po to, by zdobyć ich zaufanie i oszukać na bardzo	_____
_____	25 wysokie kwoty pieniężne. Czułe gesty i dobre uczynki są więc	_____
_____	26 niekiedy <u>przykrywką do złych zamiarów</u> .	jęz
_____	27 Zadajmy sobie pytanie: Może to zatem słowa są fundamentem	_____
_____	28 zaufania?	_____
_____	29 Otóż, Koledzy i Koleżanki, ludzie często deklarują uczucia,	_____
_____	30 zobowiązują się do wypełniania określonych obowiązków, składają	_____
_____	31 przysięgi. Wybrzmiane słowa mają ogromną moc, mogą budować	_____
_____	32 zaufanie. Nie zawiodła ojczyzny i bliskich sanitariuszka AK – Danuta	_____
_____	33 Siedzikówna, ps✓ „Inka”. Ta niezłomna dziewczyna nie złamała	int
_____	34 przyrzeczenia składanego ojczyźnie. Wolała poświęcić swoje	_____
_____	35 osiemnastoletnie życie, niż zdradzić Polskę, zawieść zaufanie	_____

36	dowódcy oraz przyjaciół z oddziału i wydać ich władzom	
37	komunistycznym. Jednak nie zawsze słowa <u>przysięg</u> wypowiedane są	jęz
38	szczerze, nie zawsze są spełniane. Strzelec, bohater „Świtezianki”	
39	Adama Mickiewicza✓ przyrzekał wierność dziewczynie, z którą się	int
40	spotykał. Zapewniał ją o swym uczuciu, pragnął z ukochaną	
41	zamieszkać, zaklinał się na piekielne moce, że dochowa przysięgi,	
42	ale ona przypuszczała, że jego zapewnienia mogą być nieszczerze,	
43	nie ufała mu. I słusznie. Strzelec złamał przyrzeczenie, gdy ujrzał	
44	piękną nimfę, która go kusila. Szybko zapomniał o wypowiedanych	
45	słowach miłości i wierności. Może miał szczerze intencje, zapewniając	
46	o uczuciu, ale zawiódł, nie okazał się godny zaufania.	
47	Jakie wnioski można wysnuć z naszych rozważań? Otóż słowa –	
48	szczerze słowa – są ważne, bywa, że pomagają budować zaufanie,	
49	ale nie wystarczą. Muszą być potwierdzone w dobrych czynach. Inka	
50	dotrzymała przysięgi. Jeśli jednak ktoś niecznymi uczynkami zawiedzie	
51	zufanie otoczenia, to może je odzyskać tylko w wyniku zmiany	
52	postępowania – nawet szczerze wygłaszane przysięgi wtedy nie	
53	pomogą.	
54	Zwracam się na koniec do Was, Koledzy i Koleżanki,	
55	z wątpliwościami: Jak odróżnić słowa płynące z serca, od tych	
56	pochopnie i fałszywie wypowiedanych? Jak rozpoznać postępowanie,	
57	które fałszuje prawdziwe intencje? Na te pytania być może nie	
58	znajdziemy jednoznacznej odpowiedzi, ale życzę Wam, abyście	
59	spotkali na swojej drodze takich ludzi jak Inka i Kmicic. Niech Fortuna	
60	– rzymska bogini ślepego przypadku – strzeże Was przed zdrajcami,	
61	wilkami ubranymi w owczą skórę i ludźmi, którzy <i>rzucają słowa na</i>	
62	<i>wiatr</i> .	
63	Dziękuję za uwagę.	
	[513 wyrazów]	

Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.							
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	Błąd kardynalny.	Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

Uzasadnienie oceny:

Wypracowanie spełnia formalne warunki polecenia:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- znajduje się w nim odwołanie do lektury obowiązkowej (*Potop* Henryka Sienkiewicza)
- dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- ma formę przemówienia o charakterze argumentacyjnym.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLIK
		9	10	11	12	13	14	15	16	0	16	

Uzasadnienie oceny:

Zdający:

- w pełni funkcjonalnie wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej z poziomu podstawowego (*Potop* Henryka Sienkiewicza) oraz innego utworu literackiego (*Świtezianka* Adama Mickiewicza)
- sformułował ciekawy wywód argumentacyjny, w którym za pomocą utworów literackich i funkcjonalnie wykorzystanych kontekstów (kulturowego – odwołanie do filmu *Oszust z Tindera* – i historycznego – nawiązanie do losów Danuty Siedzikówny) rozważał różnorodne aspekty czynów i słów jako fundamentów zaufania
- wykazał się erudycją: sfunkcjonalizowane wykorzystanie przykładów świadczących o wiedzy historycznej i kulturowej (odniesienie do mitologicznej Fortuny, losów Danuty Siedzikówny)
- nie popełnił błędów rzeczowych.

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

Uzasadnienie oceny:

Zdający elementy treściowe wypowiedzi zorganizował problemowo i paralelnie, ukazując w kolejnych akapitach przykłady dowodzące, że czyny i słowa mogą być fundamentem zaufania oraz przykłady zaprzeczające temu stwierdzeniu. Wywód zakończył trafnymi wnioskami i dostosował go do formy przemówienia.

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności	0	1	2	3
		0	0	1	2	3

Uzasadnienie oceny:

W pracy nie ma błędów w spójności.

3c	Styl wypowiedzi	0	1
		0	1

Uzasadnienie oceny:

Styl wypowiedzi jest stosowny, adekwatny do wybranej formy wypracowania.

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych	0	1	2	3	4	5	6	7													
		3																					
			3 H	3 G	3 F	2 H	2 G	1 H	3 E	2 F	1 G	3 D	2 E	1 F	3 C	2 D	1 E	3 B	2 C	1 D	3 A	2 B	1 C

Uzasadnienie oceny:

Szeroki zakres środków językowych. Składnia i leksyka są zróżnicowane i stosowne. W pracy występują cztery różne struktury składniowe (zdanie pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone, zdanie z wtrąceniem). W pracy występują 3 błędy językowe:

- *przysięg* – powinno być: *przysięg* (błąd fleksyjny)
- *przykrywką do złych zamiarów* – błąd polegający na zbudowaniu sformułowania nieadekwatnego do wypowiedzi oficjalnej
- *pytanie trudne do rozstrzygnięcia* – powinno być: *pytanie, na które trudno odpowiedzieć* (błąd frazeologiczny).

Powtórzenia wyrazów *czyiny*, *słowa* w różnych formach gramatycznych nie są błędem, ponieważ to słowa kluczowe dla tematu.

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0	1	2
		1			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występuje 1 błąd ortograficzny.

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0	1	2
		3			

Uzasadnienie oceny:

W pracy występują 3 błędy interpunkcyjne.

Łączna liczba punktów: 35

Matematyka na poziomie podstawowym

Średni wynik za rozwiązanie zadań w arkuszu diagnostycznym w marcu wyniósł 40%, a w grudniu wzrósł do 57% punktów możliwych do uzyskania. Zestawienie najłatwiejszych i najtrudniejszych zadań przedstawia poniższa tabela. W nawiasach podano łatwość każdego zadania (wyrażoną w %).

	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
Link do arkusza	https://tiny.pl/94blr	https://tiny.pl/wn6rq
Zadania najłatwiejsze dla uczniów	<ul style="list-style-type: none">• 5 (82%)• 19.1 (69%)• 15 (67%)• 17 (66%)• 2 (66%)• 14 (65%)• 21 (64%)	<ul style="list-style-type: none">• 16 (90%)• 11 (89%)• 15 (89%)• 19 (87%)• 21 (82%)• 28 (82%)• 26 (81%)
Zadania najtrudniejsze dla uczniów	<ul style="list-style-type: none">• 25 (5,5%)• 9 (10%)• 29 (11%)• 16 (16%)• 28 (16%)• 13.2 (18%)	<ul style="list-style-type: none">• 23 (4%)• 14 (24%)• 30.2 (25%)• 20 (31%)• 24 (35%)• 33 (49%)

Analiza odpowiedzi udzielonych przez uczniów pozwala sformułować następujące wnioski dotyczące mocnych i słabych stron przyszłych maturzystów.

Mocne strony przyszłych maturzystów

W arkuszu pokazowym z **marca 2022** wyszczególnimy **siedem najłatwiejszych zadań**. Uzyskały one łatwości większe lub równe 0,64. Zadania te, licząc kolejno od najłatwiejszego, to (w nawiasach obok łatwości zapisano **tematykę**, której dotyczyło zadanie, oraz **rodzaj zadania**):

1. Zadanie 5.	(0,82	planimetria	zadanie zamknięte [A–F], wybór 2 poprawnych odpowiedzi)
2. Zadanie 19.1.	(0,69	geometria analityczna	zadanie zamknięte [A–D])
3. Zadanie 15.	(0,67	ciąg arytmetyczny	zadanie zamknięte [P/F])
4. Zadanie 17.	(0,66	geometria analityczna	zadanie zamknięte [A–D])
5. Zadanie 2.	(0,66	działania na logarytmach	zadanie zamknięte [A–D])
6. Zadanie 14.	(0,65	procent składany	zadanie zamknięte [A–D], kontekst)
7. Zadanie 21.	(0,64	planimetria, kąty w okręgu	zadanie zamknięte [A–D])

W arkuszu z **grudnia 2022** wyszczególnimy **siedem najłatwiejszych zadań**. Uzyskały one łatwości powyżej 0,80. Zadania te, licząc kolejno od najłatwiejszego, to (w nawiasach obok łatwości zapisano **tematykę**, której dotyczyło zadanie, oraz **rodzaj zadania**):

1. Zadanie 16.	(0,90	ciąg arytmetyczny	zadanie zamknięte [A–D])
2. Zadanie 11.	(0,89	wielomiany	zadanie zamknięte [A–D])
3. Zadanie 15.	(0,89	ciągi (wzór ogólny, monotoniczność)	zadanie zamknięte [P/F])
4. Zadanie 19.	(0,87	planimetria, kąty w okręgu	zadanie zamknięte [A–D])
5. Zadanie 21.	(0,82	planimetria, pole wycinka koła	zadanie zamknięte [A–D])
6. Zadanie 28.	(0,82	geometria analityczna	zadanie zamknięte [A–D])
7. Zadanie 26.	(0,81	planimetria, podobieństwo trójkątów	zadanie zamknięte [A–D])

Z zestawienia wynika, że w grupie zadań najłatwiejszych współczynniki łatwości są **znacznie wyższe** dla zadań z arkusza grudniowego niż marcowego. Współczynniki łatwości dla siedmiu najłatwiejszych zadań w obu arkuszach zawierały się w przedziale: **0,64–0,82** (w marcu) oraz **0,81–0,90** (w grudniu).

Ponadto w marcu tylko jedno z zadań arkusza miało łatwość powyżej 0,8, natomiast w grudniu – aż siedem. Taki znaczący wzrost wskaźników łatwości zadań może świadczyć o postępie w opanowaniu wiadomości i umiejętności sprawdzanych podczas egzaminu, a tym samym o wzroście poziomu przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego w roku 2023.

Najwyższe łatwości w obu arkuszach występują przede wszystkim dla zadań zamkniętych – głównie takich, w których nie trzeba wykonywać obliczeń, tylko powołać się na jakąś własność (zadanie z równaniem okręgu, z procentem składanym, równoległość/prostopadłość prostych itp.) albo w których rachunek jest elementarny (obliczenie kąta, obliczenie wyrazu ciągu dla konkretnego n , wykorzystanie skali podobieństwa itp.).

Najłatwiejszym zadaniem w marcu było zadanie 5. (łatwość 0,82) z obszaru planimetrii. Zadanie nie wymagało rachunków, ale określenia poprawnych związków między kątami na podstawie rysunku i wykorzystania własności kątów wierzchołkowych oraz przyległych. Najłatwiejszym zadaniem w grudniu było zadanie 16. (łatwość 0,90). W zadaniu należało skorzystać z definicji ciągu arytmetycznego, aby obliczyć trzeci i czwarty wyraz ciągu arytmetycznego na podstawie pierwszych dwóch wyrazów tego ciągu.

W obu arkuszach jednymi z najłatwiejszych zadań były zadania dotyczące ciągów. W marcu było to zadanie 15. z ciągiem arytmetycznym (łatwość 0,67, trzecie pod względem łatwości). W grudniu było to zadanie 16. (omówione już wcześniej) oraz zadanie 15. (łatwość 0,89). W zadaniu 15. (grudzień) na podstawie wzoru ogólnego ciągu należało ocenić prawdziwość stwierdzeń dotyczących monotoniczności i wartości ósmego wyrazu tego ciągu. Możemy wnioskować, że uczniowie dobrze sobie poradzili

z zadaniami zamkniętymi, dotyczącymi ciągów arytmetycznych lub ciągów określonych wzorem ogólnym.

Jednymi z łatwiejszych zadań okazały się zadania dotyczące niektórych obszarów planimetrii. Uczniowie nie mieli większych problemów z zadaniami dotyczącymi kątów wpisanych i środkowych w okręgu (w marcu było to zadanie 21. z łatwością 0,64, a w grudniu zadanie 19. z łatwością 0,87). Podobnie łatwymi okazały się:

- zadanie z zastosowaniem wzoru na pole wycinka koła (grudzień, zadanie 21., łatwość 0,82)
- zadanie z zastosowaniem własności podobieństwa trójkątów (grudzień, zadanie 26., łatwość 0,81)
- zadanie z zastosowaniem własności kątów wierzchołkowych i przyległych (marzec, zadanie 5., o którym pisaliśmy na początku).

W obu arkuszach łatwymi okazały się również elementarne zadania (zamknięte) z geometrii analitycznej. Uczniowie bardzo dobrze poradzili sobie z zadaniami dotyczącymi równoległości i prostopadłości prostych w układzie współrzędnych (zadania 19.1. w arkuszu marcowym oraz 28. w arkuszu grudniowym, łatwości odpowiednio 0,69 i 0,82). Łatwym zadaniem z zakresu geometrii analitycznej okazało się zadanie 17. w arkuszu marcowym (łatwość 0,66). W zadaniu tym należało wybrać (spośród A–D) poprawne równanie okręgu o danym środku i promieniu.

Uczniom nie sprawiły problemu: zadanie dotyczące wykonywania działań na logarytmach (marzec, zadanie 2., łatwość 0,66), zadanie dotyczące procentu składanego (marzec, zadanie 14., łatwość 0,65) oraz zadanie dotyczące rozkładu wielomianu na czynniki (grudzień, zadanie 11., łatwość 0,89).

W odniesieniu do typu zadania najłatwiejszymi okazały się: zadanie z wyborem dwóch odpowiedzi spośród A–F, zadania typu prawda/fałsz oraz zadania z wyborem jednej odpowiedzi spośród A–D. Zadania z wyborem dwóch odpowiedzi oraz zadania typu prawda/fałsz są typami zadań, które dotąd nie pojawiały się w formule egzaminu maturalnego z matematyki na poziomie podstawowym. Pomimo to uczniowie dobrze sobie z nimi radzą.

Słabe strony przyszłych maturzystów

W arkuszu z **marca 2022** wyróżnimy **sześć najtrudniejszych zadań**. Uzyskały one łatwości mniejsze lub równe 0,18. Zadania te, licząc kolejno od najtrudniejszego, to (w nawiasach obok łatwości zapisano **tematykę**, której dotyczyło zadanie, oraz **rodzaj zadania**):

1. Zadanie 25.	(0,06	stereometria, planimetria	zadanie zamknięte [A–D])
2. Zadanie 9.	(0,10	liczby rzeczywiste (podzielność)	zadanie otwarte, dowód)
3. Zadanie 29.	(0,11	funkcja kwadratowa	zadanie otwarte, optymalizacja)

4. Zadanie 16.	(0,16	planimetria (tw. cosinusów)	zadanie zamknięte [P/F])
5. Zadanie 28.	(0,16	kombinatoryka, prawdopodob.	zadanie otwarte
6. Zadanie 13.2.	(0,18	ciągi (suma c. geometrycznego)	zadanie otwarte, kontekst)

W arkuszu z **grudnia 2022** wyróżniamy **sześć najtrudniejszych zadań**. Uzyskały one łatwości mniejsze lub równe 0,49. Zadania te, licząc kolejno od najtrudniejszego, to (w nawiasach obok łatwości zapisano **tematykę**, której dotyczyło zadanie, oraz **rodzaj zadania**):

1. Zadanie 23.	(0,04	planimetria	zadanie otwarte, obliczeniowe)
2. Zadanie 14.	(0,24	liczby rzeczywiste (podzielność)	zadanie otwarte, dowód)
3. Zadanie 30.2.	(0,25	stereometria, trygonometria	zadanie otwarte, obliczeniowe)
4. Zadanie 20.	(0,31	funkcja kwadratowa	zadanie otwarte, optymalizacja)
5. Zadanie 24.	(0,35	planimetria	zadanie otwarte, obliczeniowe)
6. Zadanie 33.	(0,49	statystyka (odchylenie standardowe)	zadanie otwarte, kontekst)

Podobnie jak w grupie zadań najłatwiejszych także w grupie zadań najtrudniejszych zauważyć można wzrost łatwości w arkuszu grudniowym. Poza zadaniami najtrudniejszymi w obu arkuszach (zadanie 25. w marcu i zadanie 23. w grudniu), pięć kolejnych pod względem trudności zadań miało współczynniki łatwości w przedziale: **0,10–0,18** (w marcu) oraz **0,24–0,49** (w grudniu).

W arkuszu grudniowym, poza zadaniem 23., nie ma zadań z łatwością mniejszą niż 0,24, natomiast w arkuszu z marca jest aż 6 zadań z łatwością mniejszą lub równą 0,18.

Pośród zadań najtrudniejszych w obu arkuszach zdecydowanie przeważają zadania otwarte. Wśród najtrudniejszych zadań otwartych znajdują się – w obu arkuszach – zadania na dowodzenie, zadania optymalizacyjne oraz zadania z kontekstem praktycznym.

Najtrudniejsze zadania w obu arkuszach dotyczyły **geometrii** (stereometrii i planimetrii). W marcu było to zadanie 25. (zamknięte, łatwość 0,06) z obszaru stereometrii i planimetrii. Rozwiązując to zadanie, uczniowie mylili siatkę powierzchni bocznej ze ścianą boczną graniastosłupa, co skutkowało nieprawidłowym wyborem odpowiedzi. Najtrudniejszym zadaniem w grudniu było zadanie 23. (otwarte, łatwość 0,04) z obszaru planimetrii. Uczniowie w tym zadaniu mieli trudność z dostrzeżeniem dwóch par trójkątów podobnych i/lub zastosowaniem własności podobieństwa dla tych figur.

Drugimi pod względem trudności zadaniami – w obu arkuszach – były bardzo podobne do siebie zadania na dowodzenie podzielności (bez reszty) liczb całkowitych. Zadania tego typu odnoszą się do nowych treści podstawy programowej (i wymagań

egzaminacyjnych). Można więc przypuszczać, że z tego powodu zadanie 9. uzyskało w marcu łatwość 0,10, a zadanie 14. w grudniu – łatwość 0,24. Porównując obie łatwości – w bardzo podobnych do siebie zadaniach – **zauważyć można postęp** umiejętności przeprowadzania tego typu dowodów. Pozwala to przypuszczać, że zdający będą sobie coraz lepiej radzili z tego typu zadaniami.

Trzecim pod względem trudności zadaniem w marcu (zadanie 29., łatwość 0,11) i czwartym pod względem trudności zadaniem w grudniu (zadanie 20., łatwość 0,31) było zadanie optymalizacyjne (otwarte). Zadania tego typu na poziomie podstawowym wykorzystują własności funkcji kwadratowej oraz nawiązują do kontekstu praktycznego. W tego typu zadaniach także odnotowujemy **wzrost łatwości**: od 0,11 (w marcu) do 0,31 (w grudniu).

Czwartym najtrudniejszym zadaniem w arkuszu z marca (zadanie 16., zamknięte, łatwość 0,16) i piątym spośród najtrudniejszych zadaniem w arkuszu z grudnia (zadanie 24., otwarte, łatwość 0,35) było zadanie z **planimetrii z elementami trygonometrii**. W zadaniu 16. (marzec) należało ocenić prawdziwość dwóch stwierdzeń dotyczących trójkąta o zadanych bokach. W tym celu należało wykonać prosty rachunek, stosując równanie wynikające z twierdzenia cosinusów. To twierdzenie należy do nowych treści w podstawie programowej (i wymaganiach egzaminacyjnych), w związku z czym mogło stanowić dla zdających trudność. Z kolei w zadaniu 24. (grudzień) należało obliczyć pole trójkąta przy podanych dwóch bokach i cosinusie kąta między nimi. W tym celu należało użyć wzoru na pole trójkąta (z sinusem), po uprzednim obliczeniu sinusa z jedynki trygonometrycznej. Zadania z planimetrii wykorzystujące trygonometrię są szczególnie trudne dla zdających – podobnie jak i zadania ze stereometrii wykorzystujące trygonometrię, czego przykładem jest zadanie 30.2. w arkuszu grudniowym (trzecie pod względem trudności).

Kolejną grupą zadań sprawiających trudność zdającym są zadania z **kontekstem realistycznym** – związane z zastosowaniem matematyki w innych dziedzinach nauki. W marcu było to zadanie 13.2. (łatwość 0,18). W zadaniu tym należało obliczyć masę leku pozostającą w organizmie pacjenta tuż przed wzięciem 11. dawki leku. W tym celu należało po pierwsze określić model zagadnienia i po drugie – w tym modelu – obliczyć sumę wyrazów ciągu geometrycznego. W arkuszu grudniowym kontekst realistyczny występował w zadaniu 33. (łatwość 0,49 – zdecydowanie wyższa niż w marcu). W zadaniu tym należało określić przedział liczby wykiełkowanych nasion, określony przez jedno odchylenie standardowe od średniej liczby nasion. Łatwość 0,49 dla tego zadania jest niska w porównaniu do łatwości pozostałych zadań w arkuszu, jednak bezwzględnie nie jest to niska wartość. Tym bardziej że jest to zadanie wykorzystujące pojęcie odchylenia standardowego, które rzadko występuje w zadaniach egzaminacyjnych z matematyki.

Zadanie otwarte z **kombinatoryki i prawdopodobieństwa** (zadanie 28., łatwość 0,16) znalazło się wśród sześciu najtrudniejszych zadań tylko w arkuszu z marca. Zatem trudność tego typu zadań nie wydaje się regułą, tylko jest związana z konkretnym

modelem zbioru zdarzeń elementarnych i tym z jego podzbiorów, którego elementy spełniają zadany warunek.

Informacje pozyskane z ankiety

Po zakończeniu pracy z arkuszem uczniowie¹¹ odpowiadali na trzy pytania ankiety:

- wykonanie ilu zadań sprawiło im trudność
- czy polecenia do wybranych zadań były dla nich zrozumiałe
- czy na rozwiązanie zadań i sprawdzenie odpowiedzi było wystarczająco dużo czasu.

Informacje zebrane za pomocą ankiet przedstawiono w poniższych tabelach. Zapisano również najważniejsze wnioski wynikające z zebranych danych.

Wyniki ankiety dotyczące liczby zadań, które w poszczególnych testach diagnostycznych sprawiły uczniom trudność, prezentuje poniższa tabela.

	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
Link do arkusza	https://tiny.pl/94blr	https://tiny.pl/wn6rq
<i>Miałem(-am) trudności z wykonaniem...</i>		
0–5 zadań	8%	20%
6–10 zadań	22%	26%
11–15 zadań	26%	23%
16–20 zadań	23%	16%
więcej niż 20 zadań	21%	15%

Odsetek uczniów deklarujących, że trudności sprawiało im rozwiązanie 16 lub więcej zadań, zmniejszył się z 44% w marcu do 31% w grudniu. Widoczny jest znaczny wzrost odsetka uczniów, którym mniejsza liczba zadań sprawiała problem – rozwiązanie nie więcej niż 10 zadań sprawiło w marcu problem 30% uczniów, a w grudniu – 46% uczniów.

Można wywnioskować, że sami uczniowie mają wrażenie, że są coraz lepiej przygotowani do egzaminu. Znajduje to potwierdzenie we współczynnikach łatwości rozwiązywanych przez uczniów zadań – zarówno w grupie zadań najłatwiejszych, jak i najtrudniejszych obserwujemy dużo wyższe łatwości w grudniu niż w marcu.

W tabeli poniżej zebrano odpowiedzi ankietowanych uczniów dotyczące klarowności poleceń użytych w poszczególnych zadaniach.

¹¹ Ankiety dotyczące arkusza z matematyki wypełniło: (1) w marcu – 2 740 uczniów (99,7% wszystkich, którzy wzięli udział w badaniu diagnostycznym z matematyki w marcu 2022 r.); (2) w grudniu – 2 827 uczniów (99,8% wszystkich, którzy wzięli udział w badaniu diagnostycznym z matematyki w grudniu 2022 r.). Warto jednak odnotować, że liczba uczniów, którzy udzielili odpowiedzi na poszczególne pytania w ankiecie, była różna. Dla przykładu w badaniu grudniowym 367 (12,7%) uczniów nie udzieliło żadnej odpowiedzi na pytanie 3., dotyczące opinii na temat ilości czasu na rozwiązanie zadań i sprawdzenie odpowiedzi. Dane pozyskane z ankiet, przedstawione w tabelach, obejmują wyłącznie uczniów, którzy udzieliли odpowiedzi na dane pytanie ankiety.

	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
Link do arkusza	https://tiny.pl/94blr	https://tiny.pl/wn6rq
Zrozumiałem(-am) polecenie bez problemów.	1.; 5.	7.1.; 10.; 15.
Zrozumiałem(-am) polecenie tylko częściowo. <i>ALBO</i> Nie zrozumiałem(-am) polecenia.	10.1.; 13.1.; 16.; 19.; 20.3.; 30.1.	9.; 17.; 25.1.; 25.2.

W grudniu uczniowie wskazali mniejszą liczbę poleceń, które były dla nich problematyczne. Polecenia, które zostały tylko częściowo zrozumiane/niezrozumiane przez uczniów, dotyczą niektórych zadań zamkniętych. Wskazywano na niezrozumiałość poleceń występujących najczęściej w tych zadaniach zamkniętych, które wchodzi w skład wiązek zadaniowych. Można przypuszczać, że wynika to z tego, iż część uczniów traktuje poszczególne zadania z wiązki jako zadania niezwiązane treściowo ze wstępem do zadania. Na podstawie udzielonych odpowiedzi nie można kategorycznie rozstrzygnąć, czy niezrozumienie polecenia (w aspekcie technicznym) nie zostało utożsamione przez uczniów z nierozumieniem merytorycznego aspektu zadania.

Informacje dotyczące czasu przeznaczanego przez ankietowanych na rozwiązanie zadań z arkuszy diagnostycznych przedstawiono w poniższej tabeli.

<i>Na wykonanie wszystkich zadań było...</i>	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
zbyt dużo czasu. Wykonałem(-am) wszystkie zadania, sprawdziłem(-am) odpowiedzi i jeszcze zostało mi trochę czasu.	2%	2%
wystarczająco dużo czasu. Wykonałem(-am) wszystkie zadania i zdążyłem(-am) sprawdzić odpowiedzi.	52%	46%
zbyt mało czasu. Wykonałem(-am) wszystkie zadania, ale zabrakło mi czasu na sprawdzenie odpowiedzi.	32%	34%
zdecydowanie zbyt mało czasu. Nie zdążyłem(-am) wykonać wszystkich zadań.	13%	18%

W grupie uczniów, którzy w grudniu ocenili, że czasu było zbyt dużo, uczniowie średnio uzyskali 65% punktów i istotnie różnili się od tych, którzy ocenili, że czasu mieli zdecydowanie zbyt mało (56% punktów) oraz wystarczająco dużo (57% punktów). Ci, którzy oceniali, że czasu na wykonanie zadań było wystarczająco, ale zbyt mało na sprawdzenie odpowiedzi, średnio uzyskali 60% punktów i nie różnili się pod tym względem od pozostałych grup.

Rozkład odpowiedzi na pytanie o czas, jaki był przeznaczony na wykonanie wszystkich zadań, był zbliżony do odpowiedzi, jakich uczniowie udzielili w trakcie badania w marcu.

Nie zmienił się odsetek oceniających, że czasu było zbyt dużo. Zmniejszył się odsetek grupy oceniającej, że czasu było wystarczająco, a wzrósł nieznacznie odsetek grup, w których uczniowie oceniali, że czasu było zbyt mało.

Analiza rozkładów punktów za rozwiązanie poszczególnych zadań, w tym odsetek wyniku 0 pkt za rozwiązanie każdego zadania, nie wskazuje na to, aby odsetek zadań rozwiązanych poprawnie malał wraz ze wzrostem numeru zadania. Dla przykładu: w arkuszu grudniowym najniższą łatwość ma zadanie 23., natomiast zadanie 32. – przedostatnie w arkuszu – ma łatwość jedną z najwyższych (podobnie jak zadanie 30.1.).

Rekomendacje dla uczniów opracowane przez egzaminatorów sprawdzających prace podczas badania diagnostycznego

Na podstawie prac ocenionych podczas badania diagnostycznego w grudniu, egzaminatorzy przygotowali następujące wskazówki dla uczniów, którzy będą przystępować do egzaminu w maju.

1. **Uważnie czytaj treść zadania** i zwracaj uwagę na szczegóły wynikające z tej treści, np.:
 - 1) w zadaniach dotyczących ciągów zwróć uwagę na to, czy są w treści zadania dodatkowe informacje o tym, że ciąg ma być rosnący albo malejący
 - 2) w zadaniach dotyczących losowania zwróć uwagę na to, ile elementów losujemy, ile razy losujemy, czy losujemy ze zwracaniem czy bez zwracania
 - 3) w zadaniach dotyczących trójkątów zwróć uwagę na to, czy trójkąt jest dowolny, czy równoramienny, bądź równoboczny
 - 4) w zadaniach ze stereometrii zwróć uwagę na to, czy rozważamy graniastosłup czy ostrosłup.
2. Stosuj się do poleceń zadania. Polecenia są wyróżnione pogrubioną czcionką. Zwróć uwagę na **czasowniki operacyjne** użyte w poleceniu. Określają one, co masz zrobić (merytorycznie) i jak technicznie zrealizować odpowiedź, np.
Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź [...].
Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź [...] oraz odpowiedź [...].
Oceń prawdziwość stwierdzeń. Wybierz P [...] albo F [...].
Rozwiąż [...]. Zapisz obliczenia.
Oblicz [...]. Zapisz obliczenia.
Wykaż, że [...].
Zapisz w wyznaczonym miejscu [...].
3. Na podstawie treści zadania i wyróżnionego polecenia określ, **które wielkości masz podane, a które masz obliczyć/wyznaczyć**. Określ związki/zależności między wielkościami z zadania. Wykorzystaj własności tych wielkości. Jeśli uznasz za potrzebne, wykonaj **rysunek pomocniczy** – np. narysowanie trójkątów często pomoże Ci rozstrzygnąć, czy trójkąty są podobne, i/lub dostrzec, które z boków trójkątów podobnych wzajemnie sobie odpowiadają.

4. Część zadań występuje w tzw. **wiązkach**. Wstęp do zadań w takiej wiązce numerowany jest jedną liczbą, np. Zadanie 5., natomiast poszczególne zadania wiązki numerowane są dwiema liczbami, np. Zadanie 5.1., Zadanie 5.2., Zadanie 5.3. Pamiętaj, że w każdym zadaniu z wiązki powinieneś/powinnaś skorzystać z informacji podanych we wstępie do zadań tworzących tę wiązkę.
5. Pamiętaj, że dużo twierdzeń i wzorów znajduje się w *Wybranych wzorach matematycznych na egzamin maturalny z matematyki*. **Korzystaj z tej broszury, rozwiązując zadania.**
6. W zadaniach, w których należy wykazać prawdziwość jakiejś ogólnej własności (np. podzielności), **musisz przeprowadzić rozumowanie ogólne – nie podstawiaj konkretnych wartości liczbowych**. W takich zadaniach pamiętaj, że sprawdzenie poprawności analizowanej własności poprzez wstawienie kilku lub więcej konkretnych wartości zmiennych i na tej podstawie wnioskowanie o poprawności tej własności jest błędną metodą.
7. Zwracaj uwagę na **poprawność przekształceń i poprawność obliczeń rachunkowych**. Licz uważnie, a tam, gdzie możesz sprawdzić poprawność otrzymanego wyniku, zrób to. Zawsze zastanów się nad tym, czy wynik, który otrzymałeś(-aś), ma sens, szczególnie w zadaniach o kontekście realistycznym. Jeżeli średnia prędkość piechura, która „wyszła” Ci w zadaniu, to 4 500 km/h – z pewnością w Twoim rozumowaniu lub obliczeniach jest błąd. Podobnie pole powierzchni kąpieliska wygradzonego liną długości 200 metrów nie może być równe 50 000 m².
8. Przedstaw czytelnie pełne rozwiązanie, **nie pomijaj istotnych obliczeń lub etapów rozumowania**.
9. Pisz **starannie i wyraźnie** – pomoże to nie tylko egzaminatorowi, ale przede wszystkim Tobie. Wiele błędów wynika z przepisania do kolejnych linii rozwiązania błędnie odczytanych wartości.
10. **Nie rezygnuj z próby rozwiązania zadań otwartych**. Nie skreślaj swojego rozwiązania, jeśli nie masz innego pomysłu, ponieważ czasami to jest poprawne rozwiązanie albo jego część.
11. Sprawdź, czy wszystkie decyzje w wyborze odpowiedzi do zadań zamkniętych właściwie przeniosłeś(-aś) na kartę odpowiedzi. **Zaznaczenia w arkuszu nie będą sprawdzane i oceniane**.

Mocne i słabe strony przyszłych maturzystów w zakresie kompetencji w języku angielskim

Średni wynik za rozwiązanie zadań w arkuszu diagnostycznym w marcu wyniósł 74%, a w grudniu wzrósł do 85% punktów możliwych do uzyskania. Zestawienie najłatwiejszych i najtrudniejszych zadań przedstawia poniższa tabela. W nawiasach podano łatwość każdego zadania.

	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
Link do arkusza	https://tiny.pl/wn61h	https://tiny.pl/wn61x
Zadania najłatwiejsze dla uczniów	<ul style="list-style-type: none"> • 1.2 (95%) • 5.2 (94%) • 4.4 (94%) • 5.1 (94%) • 8.1 (93%) • 9.1 (91%) • 8.3 (91%) • 2.1 (90%) 	<ul style="list-style-type: none"> • 8.2 (98%) • 8.3 (98%) • 1.1 (97%) • 5.1 (97%) • 4.1 (96%) • 4.4 (96%) • 5.3 (96%) • 8.1 (96%) • 9.3 (96%) • 1.4 (95%) • 4.3 (94%)
Zadania najtrudniejsze dla uczniów	<ul style="list-style-type: none"> • 11.2 (21%) • 3.1 (29%) • 11.3 (40%) • 10.3 (44%) • 3.3 (48%) • 5.5 (50%) 	<ul style="list-style-type: none"> • 11.2 (69%) • 10.3 (70%) • 5.4 (70%) • 7.2 (71%) • 6.5 (72%)

Wyniki wskazują, że arkusz wykorzystany do przeprowadzenia diagnozy w grudniu był dla uczniów łatwy. Praktycznie nie ma zadań, które sprawiałyby zdającym duże trudności, a najniższy wynik to 69% poprawnych odpowiedzi (zadanie 11.2). Dane pokazują wyraźną różnicę w wynikach pomiędzy arkuszem marcowym i grudniowym – w arkuszu grudniowym znacznie więcej jest zadań, które poprawnie rozwiązało 90% lub więcej uczniów. Zdecydowanie wyższe są również wyniki, które uzyskali uczniowie za rozwiązanie zadań najtrudniejszych.

Wyniki średnie (w punktach i w procentach) w podziale na sprawdzane obszary umiejętności są następujące:

	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
Rozumienie ze słuchu	11,15 pkt (74%)	13,35 pkt (89%)
Rozumienie tekstów pisanych	16,23 pkt (81%)	16,87 pkt (84%)
Znajomość środków językowych	8,96 pkt (69%)	11,09 pkt (85%)
Tworzenie wypowiedzi pisemnej	8,27 pkt (69%)	9,64 pkt (80%)

Porównanie wyników z marca i grudnia pokazuje znacznie wyższy średni wynik uzyskany w grudniu we wszystkich obszarach sprawdzanych umiejętności. Najwyższy przyrost jest widoczny w zakresie rozumienia ze słuchu, jednak należy pamiętać, że w związku z dostosowaniem wymagań wprowadzonym na rok 2023 i 2024 arkusz grudniowy nie zawierał zadania otwartego w tej części arkusza. W zakresie pozostałych obszarów umiejętności największy przyrost można zaobserwować w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych. Najmniejsza zmiana jest widoczna w części sprawdzającej rozumienie tekstów pisanych, ale warto tu zauważyć, że był to obszar umiejętności, w którym w próbie marcowej uczniowie uzyskali najwyższy wynik średni.

Analiza wyników uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności

W arkuszach diagnostycznych sprawdzano umiejętności w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych (w tym przetwarzanie językowe), znajomość środków językowych oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej. Analiza wyników wykazuje, że uczniowie w zadowalającym stopniu opanowali umiejętności we wszystkich obszarach (najniższy wynik w marcu to 69%, a w grudniu 80% punktów).

W obszarze rozumienia ze słuchu najłatwiejsze w grudniu okazało się zadanie typu prawda/fałsz, które sprawdzało umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (od 82% do 97% poprawnych odpowiedzi). Zastąpiło ono zadanie otwarte, które pojawiło się w próbie marcowej i było dla zdających dużym wyzwaniem (dwie jednostki tego zadania rozwiązało poprawnie mniej niż 50% uczniów). Rezygnacja z zadania otwartego w próbie grudniowej miała zapewne znaczący wpływ na wzrost średniego wyniku w obszarze rozumienia ze słuchu.

W próbie marcowej uczniowie uzyskali najwyższe wyniki w obszarze rozumienia tekstów pisanych, a próba grudniowa tylko potwierdziła wysoki poziom opanowania sprawdzanych umiejętności w tym zakresie. Wyniki uzyskane przez uczniów w grudniu pokazały, że najlepiej poradzili sobie z zadaniem 4., sprawdzającym określanie głównej myśli fragmentu tekstu (dopasowanie nagłówków do części tekstu), a najniższy średni wynik uzyskali za zadanie 7., wymagające uzupełnienia luk w tekście brakującymi zdaniem. Sprawdzało ono rozpoznawanie związków pomiędzy częściami tekstu. Stosunkowo niskie wyniki w tej części arkusza zdający uzyskali też za zadania sprawdzające umiejętność wyciągania wniosków z informacji zawartych w tekście (zadania 5.4. oraz 6.5.).

Warto też zwrócić uwagę, że w przypadku zadania 5. uczniowie znacznie lepiej poradzili sobie z jego częścią zawierającą zadania zamknięte (od 93% do 97% poprawnych odpowiedzi) niż z tą zawierającą zadania otwarte (od 70% do 80% poprawnych odpowiedzi).

W zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych najłatwiejsze dla zdających okazało się zadanie 8., wymagające wybrania opcji poprawnie uzupełniającej minidialogi. Zarówno w marcu, jak i w grudniu zdający nie mieli większych problemów z rozwiązaniem tego zadania. Jest to zadanie zamknięte, które sprawdza typowe zwroty używane w życiu codziennym, co może tłumaczyć wysoki odsetek poprawnych odpowiedzi. Największym wyzwaniem w tej części arkusza były zadania otwarte sprawdzające znajomość struktur gramatycznych, zwłaszcza zadanie 11., które wymagało przetłumaczenia fragmentów zdań na język angielski (od 69% do 76% poprawnych odpowiedzi). Oprócz błędów wynikających z nieznamomości środków gramatycznych wymaganych do rozwiązania zadania, częstym powodem utraty punktów w tym zadaniu były błędy ortograficzne popełniane przez zdających oraz nieprzestrzeganie przez uczniów wytycznych podanych w poleceniu, np. przekroczenie podanego limitu wyrazów.

Średni wynik uzyskany w grudniu za zadanie sprawdzające umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej (80%) był tylko nieco niższy niż w przypadku pozostałych obszarów umiejętności, co pokazuje, że uczniowie są dobrze przygotowani do rozwiązania tego zadania, zwłaszcza w zakresie komunikatywnego przekazywania wymaganych informacji (treść – 83%, spójność i logika – 90%). Niższy średni wynik uzyskany w kryterium zakresu środków językowych (73%) oraz poprawności środków językowych (75%) wskazuje, że warto jeszcze popracować z uczniami nad jakością języka.

Informacje pozyskane z ankiety

Po zakończeniu pracy z arkuszem uczniowie¹² odpowiadali na trzy pytania ankiety:

- jak trudne było dla nich dane zadanie
- czy na rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu i sprawdzenie odpowiedzi było wystarczająco dużo czasu
- czy na rozwiązanie wszystkich zadań i sprawdzenie odpowiedzi było wystarczająco dużo czasu.

Wyniki ankiety dotyczące uczniowskiej percepcji poziomu trudności zadań przedstawiono w poniższej tabeli.

¹² Ankiety dotyczącą arkusza z języka angielskiego wypełniło: (1) w marcu – 2 711 uczniów (99,9% wszystkich, którzy wzięli udział w badaniu diagnostycznym z języka angielskiego w marcu 2022 r.); (2) w grudniu – 2 749 uczniów (99,3% wszystkich, którzy wzięli udział w badaniu diagnostycznym z języka angielskiego w grudniu 2022 r.). Warto jednak odnotować, że liczba uczniów, którzy udzielili odpowiedzi na poszczególne pytania w ankiecie, była różna. Dla przykładu w badaniu grudniowym 422 (15,2%) uczniów nie udzieliło żadnej odpowiedzi na pytanie 3., dotyczące opinii na temat ilości czasu na rozwiązanie zadań i sprawdzenie odpowiedzi. Dane pozyskane z ankiet, przedstawione w tabelach, obejmują *wyłącznie* uczniów, którzy udzielili odpowiedzi na dane pytanie ankiety.

	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
Link do arkusza	https://tiny.pl/wn61h	https://tiny.pl/wn61x
Zadania, które uczniowie ocenili jako najłatwiejsze (największy łączny odsetek wskazań „bardzo łatwe” lub „łatwe”)	<ul style="list-style-type: none"> • 1 (79%) • 8 (76%) • 9 (69%) • 5 (68%) • 6 (67%) • 2 (65%) • 4 (64%) • 7 (57%) 	<ul style="list-style-type: none"> • 8 (76%) • 1 (68%) • 2 (64%) • 4 (63%) • 3 (60%) • 9 (60%)
Zadania, które uczniowie ocenili jako najtrudniejsze (największy łączny odsetek wskazań „bardzo trudne” lub „trudne”)	<ul style="list-style-type: none"> • 11 (63%) • 3 (59%) • 12 (58%) • 10 (51%) 	<ul style="list-style-type: none"> • 11 (58%) • 12 (57%) • 6 (57%) • 10 (56%) • 5 (51%) • 7 (51%)

Zarówno w przypadku diagnozy marcowej, jak i grudniowej uczniowie uznali za najtrudniejsze zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych (zadania 10. oraz 11.) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (zadanie 12.). W marcu jako trudne wskazane zostało także zadanie otwarte sprawdzające rozumienie ze słuchu (zadanie 3.). W arkuszu grudniowym to zadanie nie występowało, natomiast w grupie zadań ocenionych jako najtrudniejsze pojawiły się trzy zadania sprawdzające rozumienie tekstów czytanych. Bardzo możliwe, że usunięcie zadania otwartego z rozumienia ze słuchu zmieniło percepcję trudności poszczególnych części arkusza.

Ocena trudności zadań przez uczniów jest zbieżna z uzyskanymi przez nich wynikami. W diagnozie marcowej najtrudniejsze okazały się zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych (10.3., 11.2., 11.3.) oraz rozumienie ze słuchu (3.1. oraz 3.3.), a w grudniu zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych (10.3. oraz 11.2.) oraz wybrane jednostki z zadań sprawdzających rozumienie tekstu czytanego (5.4., 6.5. i 7.2.).

Zebrane za pomocą ankiet informacje dotyczące uczniowskiej percepcji czasu przeznaczonego na rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu oraz całego arkusza przedstawiono w poniższych tabelach.

<i>Na wykonanie zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu było...</i>	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
zbyt dużo czasu.	3%	5%
wystarczająco dużo czasu.	71%	74%
zbyt mało czasu.	26%	22%

<i>Na wykonanie wszystkich zadań było...</i>	Marzec 2022 r.	Grudzień 2022 r.
zbyt dużo czasu. Wykonałem(-am) wszystkie zadania, sprawdziłem(-am) odpowiedzi i jeszcze zostało mi trochę czasu.	7%	7%
wystarczająco dużo czasu. Wykonałem(-am) wszystkie zadania i zdążyłem(-am) sprawdzić odpowiedzi.	68%	70%
zbyt mało czasu. Wykonałem(-am) wszystkie zadania, ale zabrakło mi czasu na sprawdzenie odpowiedzi.	21%	19%
zdecydowanie zbyt mało czasu. Nie zdążyłem(-am) wykonać wszystkich zadań.	4%	4%

Odpowiedzi uczniów w ankietach pokazują, że czas przeznaczony na rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu oraz czas przeznaczony na rozwiązanie całego arkusza jest wystarczający. Prawie 80% ankietowanych uznało, że zdążyli wykonać zadania i sprawdzić odpowiedzi; część uznała nawet, że czasu było za dużo. Odsetek osób, dla których tego czasu jest za mało, to ok. 22–23%, przy czym pomiędzy marcem a grudniem odsetek ten nieznacznie się zmniejszył.

Ocena adekwatności czasu na wykonanie zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu przekłada się na wyniki końcowe uczniów. Ci, którzy ocenili, że czasu było zbyt dużo, uzyskali w grudniu średnio 95% punktów; ci, którzy ocenili, że wystarczająco – 87%, a oceniający, że czasu było zbyt mało – 77% punktów.

Ocena adekwatności czasu potrzebnego na rozwiązanie wszystkich zadań prowadzi do podobnego wniosku. Oceniający, że czasu było zbyt dużo, uzyskali średni wynik na poziomie 93%, oceniający, że czasu było wystarczająco dużo – na poziomie 86%. Pozostałe grupy, które uznały, że czasu było zbyt mało (lub zdecydowanie zbyt mało), uzyskały odpowiednio 79% i 76% punktów i nie różniły się statystycznie od siebie pod tym względem.

Rekomendacje dla uczniów opracowane przez egzaminatorów sprawdzających prace podczas badania diagnostycznego

Na podstawie prac ocenionych podczas badania diagnostycznego w grudniu, egzaminatorzy przygotowali następujące wskazówki dla uczniów, którzy będą przystępować do egzaminu w maju.

1. Wybierając odpowiedzi w zadaniach zamkniętych, **nie sugeruj się wyłącznie występowaniem tego samego wyrazu lub wyrażenia w tekście oraz w jednej z opcji odpowiedzi do wyboru**. Upewnij się, że odpowiedź, którą chcesz zaznaczyć, jest w pełni uzasadniona i żaden jej fragment nie jest sprzeczny

z tekstem. Jeśli nie potrafisz od razu wskazać poprawnej odpowiedzi, działaj drogą eliminacji i wyklucz odpowiedzi, które są niepoprawne lub nie mają uzasadnienia w tekście.

2. W zadaniach otwartych sprawdzających rozumienie tekstu (słuchanie, czytanie) przestrzegaj następujących zaleceń.
 - 1) Przeczytaj uważnie polecenie i zastosuj się do wszystkich podanych w nim wymogów. Udzielaj odpowiedzi w języku wskazanym w tym poleceniu, a jeśli jest określony **limit wyrazów** – upewnij się, że **żadna z wpisanych przez Ciebie odpowiedzi go nie przekracza**.
 - 2) Udzielaj odpowiedzi **wyłącznie na podstawie tekstu lub tekstów** podanych w zadaniu, a nie własnych przekonań lub wiedzy ogólnej.
 - 3) Upewnij się, że **Twoje uzupełnienie luki pasuje do wyrazów/zdania przed luką i po luce**. Pełna poprawność nie jest niezbędną, ale często użycie niewłaściwego wyrazu lub formy czasownika może spowodować utratę punktu, ponieważ Twoja odpowiedź stanie się niejasna, wieloznaczna lub nielogiczna.
 - 4) Zadbaj o **precyzję udzielanych odpowiedzi**. Nie uogólniaj informacji i nie pomijaj istotnych informacji podanych w tekście.
 - 5) **Pisz czytelnie**, aby nie było żadnych wątpliwości co do zapisu odpowiedzi w zadaniach otwartych.
3. W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna odpowiedzi. Zwróć uwagę na **wszystkie informacje zawarte w poleceniu, np. podany limit wyrazów, konieczność wykorzystania konkretnego wyrazu, brak możliwości zmiany kolejności wyrazów**. Jeśli nie zastosujesz się do któregośkolwiek z wymogów wskazanych w poleceniu do danego zadania, odpowiedź nie będzie uznana za poprawną.
4. Bardzo uważnie przeczytaj polecenie do wypowiedzi pisemnej i zaplanuj, jak zamierzasz zrealizować każdy z podpunktów polecenia. Pamiętaj, że **praca musi być napisana w taki sposób, aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie niezbędne informacje. Nie ograniczaj się do minimum**. Staraj się napisać przynajmniej dwa zdania, realizując każdy podpunkt polecenia.
5. W swojej wypowiedzi pisemnej staraj się **unikać powtórzeń, tłumaczenia słowo w słowo z języka polskiego na język obcy oraz używania słownictwa i struktur gramatycznych, które wykraczają poza opanowany przez Ciebie zakres języka**. Lepiej napisać komunikatywną wypowiedź prostszym językiem niż wykorzystywać w sposób przypadkowy i niepoprawny leksykę oraz konstrukcje gramatyczne, których nie opanowałeś(-aś) w wystarczającym stopniu.

Badanie diagnostyczne przeprowadzone w marcu i w grudniu 2022 r. przez Centralną Komisję Egzaminacyjną i okręgowe komisje egzaminacyjne zostało zaplanowane jako diagnoza poziomu opanowania wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach egzaminacyjnych z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego na poziomie podstawowym przez uczniów, którzy w maju 2023 r. przystąpią do egzaminu maturalnego w Formule 2023.

Jak każda diagnoza, również diagnoza kompetencji przyszłych maturzystów **ma największy sens na poziomie indywidualnym, czyli w odniesieniu do każdego ucznia** (informowaliśmy o tym w komunikacie z 24 października 2022 r.)¹³. Jej podstawowym celem było uzyskanie przez uczniów oraz nauczycieli informacji o wiadomościach i umiejętnościach, które dany uczeń opanował już dość dobrze, oraz takich, które wymagają jeszcze doskonalenia. **Celem diagnozy jest przekazanie informacji zwrotnej o mocnych stronach ucznia, a także wskazówek, jakim zagadnieniom powinien poświęcić jeszcze nieco więcej uwagi**, stąd też – między innymi – decyzja o uwzględnieniu w komunikacie sugestii, rad i wskazówek przekazanych przez egzaminatorów sprawdzających prace zgromadzone podczas badania.

Analiza wyników diagnozy została przeprowadzona na poziomie kraju – zarówno w aspekcie ilościowym, jak i jakościowym. Należy jednak mieć świadomość, że uzyskane dobre statystyczne wskaźniki dotyczące wyników diagnozy **nie mogą stać się przyczynkiem** do rezygnacji z przygotowań do egzaminu. Próba uczniów, którzy uczestniczyli w badaniu diagnostycznym, została dobrana tak, aby była w maksymalnym stopniu reprezentatywna dla krajowej populacji tegorocznych maturzystów – absolwentów 4-letniego liceum ogólnokształcącego – jednakże nie należy wyników diagnozy przenosić na poziom każdego konkretnego oddziału lub szkoły. Podobnie w aspekcie jakościowym: można na poziomie kraju zidentyfikować bardzo ogólnie określone obszary umiejętności opanowanych lepiej lub gorzej, ale ta wiedza nie musi znaleźć potwierdzenia w wypadku konkretnej szkoły, oddziału lub ucznia. Fakt, że statystycznie rzecz biorąc uczniowie klasy IV liceum ogólnokształcącego mają poważny kłopot z poprawnością językową lub interpunkcyjną, nie oznacza, że każdy uczeń ma z tym problem. Ograniczenie analizy wyników diagnozy do poziomu wyników krajowych niesie ryzyko, że statystyczne wskaźniki ilościowe przesłonią informację zwrotną o charakterze jakościowym, która powinna

¹³ W komunikacie napisano: „Test diagnostyczny w zakresie poziomu przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego powinien być przeprowadzany wyłącznie w celu **informacyjnym** (tj. umożliwienia uczniom pracy z arkuszem egzaminacyjnym w czasie przeznaczonym na rozwiązanie zadań na egzaminie) oraz **diagnostycznym** (tj. zidentyfikowania wiadomości i umiejętności, które dany uczeń opanował już w stopniu zadowalającym, oraz wiadomości i umiejętności, które wymagają jeszcze doskonalenia). Centralna Komisja Egzaminacyjna za **nieuzasadnione** uważa wystawianie ocen wyrażonych liczbą lub literą (w ramach oceniania bieżącego) na podstawie wyników testu diagnostycznego z poszczególnych przedmiotów uzyskanych przez danego ucznia. Niezbędne jest przekazanie każdemu uczniowi wartościowej informacji zwrotnej poprzez wskazanie, co robi dobrze, a co wymaga poprawy. Wyniki badania diagnostycznego mogą również służyć nauczycielom do zidentyfikowania zakresu wiadomości i umiejętności, które wymagają szczególnej uwagi.” (Komunikat jest dostępny tutaj: https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/komunikaty/20221024%20EM23%20Test%20diagnostyczny%20GRUDZIE%20C5%83_22.pdf).

zostać przekazana uczniom przez nauczyciela i powinna stanowić jeden z możliwych punktów wyjścia do dalszej pracy, na kilka tygodni bezpośrednio poprzedzających egzamin.

Na wyniki z pewnością miał wpływ fakt, że **część uczniów – ani w marcu, ani w grudniu 2022 r. – nie rozpoczęła jeszcze powtórek materiału z lat wcześniejszych lub przygotowań do egzaminu** jako takiego. Wyniki badań diagnostycznych, prowadzonych w 2014 r. w przypadku egzaminu maturalnego w Formule 2015 oraz w 2018 r. w przypadku egzaminu ósmoklasisty, pokazują, że wyniki osiągnięte przez zdających dany egzamin w sesji, kiedy jest on przeprowadzany, są wyższe lub znacznie wyższe niż w przypadku wyników badania diagnostycznego. Sytuacja taka jest zrozumiała; część uczniów rozpoczyna powtarzanie materiału do egzaminu na około kwartał przed egzaminem, część – jeszcze później. Przygotowaniom do rzeczywistego egzaminu towarzyszy również zazwyczaj zdecydowanie wyższy poziom motywacji. Mając powyższe na uwadze, można się spodziewać, że wyniki rzeczywistego egzaminu w maju nie powinny być niższe niż wyniki badania diagnostycznego, a mogą być wyższe.

Innym ograniczeniem wniosków z analizy krajowej jest to, że **nawet w grudniu 2022 roku pewna część wymagań określonych w wymaganiach egzaminacyjnych, szczególnie w przypadku języka polskiego oraz matematyki, nie została jeszcze zrealizowana**. Jest możliwe, że uczniowie przed badaniem diagnostycznym w grudniu, a tym bardziej przed badaniem w marcu, nie czytali i nie omawiali *Tanga*, nie mogli zatem udzielić poprawnych odpowiedzi na pytania dotyczące tej lektury. O tym, które wymagania zostały zrealizowane i w jakim stopniu, nie wiedzą komisje egzaminacyjne, wie natomiast każdy nauczyciel prowadzący lekcje w swoim oddziale. To on powinien wyciągnąć właściwe wnioski z wyników badania diagnostycznego i odpowiednio dostosować informację zwrotną. Podobnie jest w przypadku matematyki – jest bardzo prawdopodobne, że uczniowie nie omawiali niektórych zagadnień sprawdzanych w zadaniach egzaminacyjnych. W takim wypadku zadaniem nauczyciela jest skorygować informację zwrotną zaadresowaną do uczniów i ich rodziców, a po opracowaniu tych zagadnień na lekcjach – powrócić do nierozwiązanych zadań z arkuszy wykorzystanych do przeprowadzenia diagnozy¹⁴.

W szkołach, które zdecydowały się przeprowadzić w grudniu badanie diagnostyczne, uczniowie w styczniu lub lutym uzyskali informację zwrotną na temat wiadomości i umiejętności, które opanowali już dość dobrze, oraz tych, nad którymi muszą jeszcze – wspólnie z nauczycielami – pracować. Niespełna dwumiesięczny okres dzielący publikację niniejszej informacji od terminu egzaminu maturalnego warto wykorzystać na dalszą spokojną realizację wymagań określonych w podstawie programowej oraz utrwalanie wiadomości i ćwiczenie umiejętności określonych w wymaganiach

¹⁴ O konieczności takiego sposobu postępowania pisaliśmy w cytowanym komunikacie z 24 października 2022 r.: „Należy również mieć świadomość, że **zadania w arkuszach egzaminacyjnych będą obejmowały całość wymagań egzaminacyjnych**, zatem przed przeprowadzeniem diagnozy wskazane jest poinformowanie uczniów, że niektórych zadań mogą nie być w stanie rozwiązać poprawnie, ponieważ dany zakres materiału nie był jeszcze omawiany podczas lekcji”.

egzaminacyjnych. Daje to gwarancję, że umiejętności kształtowane na lekcjach będą przydatne również na egzaminie.

Zachęcamy uczniów i nauczycieli, aby podczas kilku tygodni, które dzielą nas od egzaminu maturalnego w maju br., sięgnęli – jeżeli wcześniej nie mieli takiej okazji – do materiałów dostępnych na stronach internetowych CKE i OKE. Materiały te z pewnością okażą się pomocne w przygotowaniu do egzaminu.

Uczniowie oraz nauczyciele mogą z tych stron pobrać:

- [informatory](#) o egzaminie maturalnym zawierające przykładowe zadania wraz z rozwiązaniami oraz **aneksy do informatorów** zawierające wymagania egzaminacyjne obowiązujące w roku szkolnym 2022/2023 oraz informacje o treści informatorów, które nie obowiązują na egzaminie w 2023 r.
- [komunikaty w sprawie listy jawnych zadań](#) w części ustnej egzaminu z języka polskiego, języków mniejszości narodowych, języka łemkowskiego i języka kaszubskiego, wraz z **aneksem** obowiązującym w 2023 r., dotyczącym ograniczenia liczby zestawów zadań, a tym samym – liczby zadań jawnych¹⁵
- [przykładowe arkusze egzaminacyjne z marca 2022 r.](#) (wszystkie przedmioty na wszystkich poziomach)
- [arkusze diagnostyczne z września 2022 r.](#) (język polski, matematyka i języki obce nowożytne na poziomie podstawowym)
- [arkusze diagnostyczne z grudnia 2022 r.](#) (wszystkie przedmioty na wszystkich poziomach)
- materiały dodatkowe dotyczące egzaminu z **języka polskiego**, tj.
 - [zbiór materiałów](#) – dla uczniów i nauczycieli – dotyczących części ustnej oraz części pisemnej egzaminu maturalnego z języka polskiego na poziomie podstawowym i rozszerzonym
 - [zbiór przykładowych niejawnych zadań](#) do części ustnej egzaminu z języka polskiego wraz z przykładowymi realizacjami oraz komentarzem
 - [przykładowe nagrania](#) egzaminu ustnego z języka polskiego
 - [filmy, scenariusze i prezentacje](#) – dotyczące egzaminu maturalnego w Formule 2015 z języka polskiego, które można wykorzystać również do przygotowania do egzaminu maturalnego w **Formule 2023**
- [zbiory zadań z matematyki](#) na poziomie podstawowym oraz na poziomie rozszerzonym
- materiały dodatkowe dotyczące egzaminu maturalnego z **biologii**, tj.
 - [elementy analizy statystycznej](#) w biologii
 - [filmy, scenariusze i prezentacje](#) – dotyczące egzaminu maturalnego w Formule 2015 z biologii, które można wykorzystać również do przygotowania do egzaminu maturalnego w **Formule 2023**

¹⁵ Zgodnie z § 59a–59c rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 23 lutego 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie egzaminu maturalnego ([Dz.U. poz. 366](#)).

- materiały dodatkowe dotyczące egzaminu maturalnego z **chemii**, tj.
 - [dwa opracowania](#) dotyczące elektrochemii
 - [zbiór zadań problemowych](#) z chemii
 - [filmy, scenariusze i prezentacje](#) – dotyczące egzaminu maturalnego w Formule 2015 z chemii, które można wykorzystać również do przygotowania do egzaminu maturalnego w **Formule 2023**
- [materiał](#) dotyczący interpretacji danych statystycznych w zadaniach egzaminacyjnych z **geografii**
- materiały dodatkowe dotyczące egzaminu maturalnego z **historii**, tj.
 - [teksty ikonograficzne](#) w zadaniach egzaminacyjnych z historii
 - [wypracowanie](#) na egzaminie z historii.
- materiały dodatkowe dotyczące egzaminu maturalnego z **filozofii**, tj.
 - [logika](#) na egzaminie maturalnym z filozofii
 - [wypracowanie](#) maturalne z filozofii
- [materiał](#) dotyczący wypracowania maturalnego z **historii sztuki**.

Po analizie wyników testów diagnostycznych oraz po konsultacjach przeprowadzonych przez CKE i OKE z egzaminatorami sprawdzającymi testy diagnostyczne uczniów, eksperci Centralnej Komisji Egzaminacyjnej podjęli decyzję o wprowadzeniu poniższych modyfikacji dotyczących kształtu arkuszy egzaminacyjnych lub zasad oceniania rozwiązań zadań. Opisane poniżej zasady będą obowiązywały w roku 2023 i 2024, czyli w okresie, kiedy egzamin maturalny będzie przeprowadzany na podstawie wymagań egzaminacyjnych. Podobnie jak dotychczas, CKE oraz OKE będą w tym roku i w latach kolejnych monitorowały sposób funkcjonowania różnych rodzajów zadań egzaminacyjnych oraz zasad oceniania. Jeżeli będzie to konieczne, zarówno kształt arkuszy egzaminacyjnych, jak i zasady oceniania rozwiązań zadań będą odpowiednio modyfikowane.

W roku 2023 i 2024 modyfikacje obejmą:

1. w zakresie **języka polskiego na poziomie podstawowym**:

- 1) zmianę w kryterium 2., tj. *Kompetencje literackie i kulturowe (KLiK)*, w zakresie oceniania funktjonalności wykorzystania w wypracowaniu utworów wskazanych w poleceniu, polegającą na przesunięciu opisu „Tylko jeden utwór wykorzystany w pełni funkcjonalnie” jako alternatywy do opisu „Dwa utwory wykorzystane częściowo funkcjonalnie” (zmianę oznaczono poniżej czerwoną czcionką)

Funkcjonalność wykorzystania utworów wskazanych w poleceniu (lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego).	Poziom argumentacji wypowiedzi; erudycyjność wypowiedzi	Liczba punktów	Błędy rzeczowe
Dwa utwory wykorzystane w pełni funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> Bogata argumentacja. Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. Wypowiedź świadczy o erudycji zdającego. 	16 pkt	Za każdy błąd rzeczowy należy odjąć 1 pkt od ogólnej liczby punktów przyznanych za KLiK (od 0 do 16; bez punktów ujemnych).
	<ul style="list-style-type: none"> Zadowolająca argumentacja. Co najmniej jeden kontekst wykorzystany funkcjonalnie. 	15 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Zadowolająca argumentacja. W pracy kontekst/konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	14 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnowa argumentacja. W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	13 pkt	
Jeden utwór wykorzystany w pełni funkcjonalnie, a drugi – częściowo funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> Bogata argumentacja. Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. Wypowiedź świadczy o erudycji zdającego. 	12 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Zadowolająca argumentacja. Co najmniej jeden kontekst wykorzystany funkcjonalnie. 	11 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnowa argumentacja. W pracy kontekst/konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	10 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnowa argumentacja. W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	9 pkt	
Dwa utwory wykorzystane częściowo funkcjonalnie ALBO tylko jeden utwór wykorzystany w pełni funkcjonalnie, a drugi – niefunkcjonalnie .	<ul style="list-style-type: none"> Trafna argumentacja. Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. Praca zawiera fragmenty erudycyjne. 	8 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Zadowolająca argumentacja. Co najmniej jeden kontekst wykorzystany funkcjonalnie. 	7 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnowa argumentacja. W pracy kontekst/konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	6 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnowa argumentacja. W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	5 pkt	
Tylko jeden utwór wykorzystany częściowo ALBO w pełni funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> Trafna argumentacja. Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. 	4 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Zadowolająca argumentacja. Co najmniej jeden kontekst wykorzystany funkcjonalnie. 	3 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnowa argumentacja. W pracy kontekst/konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	2 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnowa argumentacja. W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	1 pkt	
Żaden utwór nie został wykorzystany przynajmniej w części funkcjonalnie.		0 pkt	

- 2) zmianę w kryterium 4a, tj. *Zakres i poprawność środków językowych*, w zakresie oceniania poprawności językowej w wypracowaniu, polegającą na zwiększeniu liczby dopuszczalnych błędów językowych dla poszczególnych kategorii punktowych (A–H; zmianę oznaczono poniżej czerwoną czcionką)

Poprawność środków		Zakres środków							
		Nie więcej niż 5 błędów jęz.	6–8 błędów jęz.	9–11 błędów jęz.	12–14 błędów jęz.	15–17 błędów jęz.	18–21 błędów jęz.	22–25 błędów jęz.	26 lub więcej błędów jęz.
		A	B	C	D	E	F	G	H
1.	Szeroki zakres środków językowych, tzn. <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowana składnia, • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.	7 pkt	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
2.	Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne/odpowiednie do realizacji tematu.	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
3.	Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste/ograniczone, utrudniające realizację tematu.	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której zakres środków językowych wykorzystanych przez zdającego jest zadowalający i w której znajdują się 4 błędy językowe, egzaminator przyzna 6 pkt w tym kryterium.

- 3) zmianę w kryterium 4b, tj. *Poprawność ortograficzna*, w zakresie oceniania poprawności ortograficznej w wypracowaniu, polegającą na zwiększeniu liczby dopuszczalnych błędów ortograficznych dla kategorii punktowych 1 pkt oraz 0 pkt (zmiianę oznaczono poniżej czerwoną czcionką)

Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 1 błąd ortograficzny . W przypadku zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (z dysleksją lub dysortografią): Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 4 błędy ortograficzne.	2 pkt
Praca zawiera 2–4 błędy ortograficzne . W przypadku zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (z dysleksją lub dysortografią): Praca zawiera nie więcej niż 5–8 błędów ortograficznych.	1 pkt
Praca zawiera 5 lub więcej błędów ortograficznych . W przypadku zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (z dysleksją lub dysortografią): Praca zawiera 9 lub więcej błędów ortograficznych.	0 pkt

- 4) zmianę w kryterium 4c, tj. *Poprawność interpunkcyjna*, w zakresie oceniania poprawności interpunkcyjnej w wypracowaniu, polegającą na zwiększeniu liczby dopuszczalnych błędów interpunkcyjnych dla poszczególnych kategorii punktowych (zmianę oznaczono poniżej czerwoną czcionką)

Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 8 błędów interpunkcyjnych . <i>W przypadku zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:</i> Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 15 błędów interpunkcyjnych.	2 pkt
Praca zawiera 9–16 błędów interpunkcyjnych . <i>W przypadku zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:</i> Praca zawiera 16–30 błędów interpunkcyjnych.	1 pkt
Praca zawiera 17 lub więcej błędów interpunkcyjnych . <i>W przypadku zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:</i> Praca zawiera 31 lub więcej błędów interpunkcyjnych.	0 pkt

2. w zakresie **języka polskiego na poziomie rozszerzonym**:

- 1) zmianę w kryterium 4a, tj. *Zakres i poprawność środków językowych*, w zakresie oceniania poprawności językowej w wypracowaniu, polegającą na zwiększeniu liczby dopuszczalnych błędów językowych dla poszczególnych kategorii punktowych (A–H; zmianę oznaczono poniżej czerwoną czcionką)

Poprawność środków		Zakres środków							
		Nie więcej niż 3 błędy jęz.	4–5 błędów jęz.	6–7 błędów jęz.	8–9 błędów jęz.	10–11 błędów jęz.	12–14 błędów jęz.	15–17 błędów jęz.	18 lub więcej błędów jęz.
		A	B	C	D	E	F	G	H
1.	Szeroki zakres środków językowych, tzn. <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowana składnia, • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu. 	7 pkt	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
2.	Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
3.	Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której zakres środków językowych wykorzystanych przez zdającego jest zadowalający, i znajdują się w niej 4 błędy językowe, egzaminator przyzna 5 pkt w tym kryterium.

- 2) zmianę w kryterium 4c, tj. *Poprawność interpunkcyjna*, w zakresie oceniania poprawności interpunkcyjnej w wypracowaniu, polegającą na zwiększeniu liczby dopuszczalnych błędów interpunkcyjnych dla poszczególnych kategorii punktowych (zmianę oznaczono poniżej czerwoną czcionką)

Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych . <i>W przypadku zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:</i> Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 10 błędów interpunkcyjnych.	2 pkt
Praca zawiera 6–10 błędów interpunkcyjnych . <i>W przypadku zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:</i> Praca zawiera 11–20 błędów interpunkcyjnych.	1 pkt
Praca zawiera 11 lub więcej błędów interpunkcyjnych . <i>W przypadku zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:</i> Praca zawiera 21 lub więcej błędów interpunkcyjnych.	0 pkt

3. w zakresie **matematyki na poziomie podstawowym** – zmniejszenie w arkuszu liczby zadań zamkniętych innego typu niż zadania wyboru wielokrotnego, tj. zadań prawda/fałsz, zadań na dobieranie
4. w zakresie **języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym** – zastąpienie zadania otwartego sprawdzającego umiejętność rozumienia ze słuchu zadaniem zamkniętym typu prawda/fałsz.